

Uplatnění pedagogických metod při výcviku policistů

Jan Kalmár

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan KALMÁR**
Osobní číslo: **H08121**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Uplatnění pedagogických metod při výcviku policistů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti pedagogiky.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvalitativního výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GAVORA, P. Výzkumné metody v pedagogice. 1.vyd. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.

GRECMANOVÁ, H. Obecná pedagogika I. 1.vyd. Olomouc: Hanex, 1998. ISBN 80-85783-20-7.

GRECMANOVÁ, H. Obecná pedagogika II. 1.vyd. Olomouc: Hanex, 1998. ISBN 80-85783-24-X.

MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. 1.vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

PRŮCHA, J. Pedagogický výzkum. 1.vyd. Praha: UK 1995. ISBN 80-7184-132-3.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.**

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **25. ledna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

Ve Zlíně dne 25. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 27. 4. 2011

..... Jan Kelný

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dní před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje problematice služební přípravy policistů Policie ČR jako jedné z možných forem vzdělávání. Na pozadí pedagogického procesu představuje základní atributy služební přípravy. Definiuje základní pojmy jako služební příprava a instruktor služební přípravy. Popisuje cíle, kterých má být dosaženo v jednotlivých oblastech služební přípravy. Seznamuje s obsahem jednotlivých oblastí služební přípravy – použití donucovacích prostředků, použití zbraně, nácvik taktických dovedností a kondiční přípravy. V bakalářské práci jsou v rámci jednotlivých etap služební přípravy rozpracovány metody a formy, jimiž je služební příprava uskutečňována. Obsahem práce je i výčet pedagogických zásad, které jsou neodmyslitelnou součástí každého výchovného procesu, jež zvyšují jeho efektivitu. Praktická část práce je zaměřena na efektivitu služební přípravy při využití současně používaných metod. Na základě zjištěných skutečností se snaží nalézt důvody stávajícího stavu, navrhnout východiska k jeho řešení.

Klíčová slova: služební příprava, instruktor služební přípravy, střelecká příprava, sebeobrana, dovednosti policistů

ABSTRACT

This study presents a prospective professional service training programme for the Czech Policeforce. Against the backdrop of the educational process, this study aims to outline the foundational pillars of this service training. These key areas will be taken one by one and covered in depth. The basic (functions and definitions) of the service training and the professional service trainer will be defined along with the required targets of these particular sections of the training service. Furthermore, the detailed syllabus for these areas of the training service will be looked at such as the use of compulsory measures, use of weapons, training of tactical skills and conditional training within a practical framework that provides both the methods and approaches needed in order to accomplish the training. The training principles are focused upon and shown to be within the context of the educational process and that this inseparability is what enhances its efficiency and effectiveness. The practical element details this efficiency of the professional service training utilising the current methods and highlights the current issues found to potentially be the reason for the

current situation and goes on to offer suggestions as to the starting point and how to address and solve it.

Keywords: profesional service training, profesional service trainer, shooting training self-defence, policemen-skills.

Děkuji Mgr. Štefanu Chudému, Ph.D. za věnovaný čas, odborné rady a metodickou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Zároveň děkuji své manželce Mileně Kalmárové a celé rodině za podporu, jejich trpělivost a shovívavost v průběhu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	14
1.1 SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVA	14
1.2 INSTRUKTOR SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY	14
2 CÍLE A OBSAH SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY	16
2.1 KONDIČNÍ PŘÍPRAVA	18
2.2 VÝCVIK V POUŽÍVÁNÍ DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ A SEBEOBRANA	20
2.3 TAKTIKA ZÁKROKŮ	22
2.4 STŘELECKÁ PŘÍPRAVA.....	24
3 ETAPY SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY	27
3.1 PLÁNOVÁNÍ SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY.....	27
3.2 VZDĚLÁVÁNÍ POLICISTŮ – VÝCVIK	28
3.3 VYHODNOCOVÁNÍ VÝSLEDKŮ SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY	31
4 PEDAGOGICKÉ ZÁSADY	33
5 ORGANIZAČNÍ FORMY SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
6 TEORETICKÉ ZÁKLADY A MOTIVACE K VÝZKUMU	38
6.1 POUŽITÁ VÝZKUMNÁ STRATEGIE	39
6.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	39
6.3 METODY SBĚRU DAT	40
6.3.1 Pozorování.....	40
6.3.2 Interview.....	40
6.4 VÝBĚR VÝZKUMNÉHO SOUBORU	41
6.5 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT	41
6.6 VALIDITA A RELIABILITA V NAŠEM VÝZKUMU	42
7 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	44
7.1 INTERPRETACE DAT ZÍSKANÝCH POZOROVÁNÍM	44
7.1.1 Policista R	44
7.1.2 Policista S	45
7.1.3 Policista J	47
7.1.4 Policista J2	49
7.1.5 Policista Z.....	50
7.2 INTERPRETACE DAT ZÍSKANÝCH V INTERVIEW	52
7.2.1 Úroveň výcviku	52

7.2.2	Četnost služební přípravy.....	57
7.2.3	Použití donucovacích prostředků a zbraně.....	60
8	VÝZKUMNÁ ZPRÁVA.....	64
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

Převážná většina obyvatel České republiky se zcela určitě dostala do kontaktu s příslušníky Policie ČR. Setkání mohlo být iniciováno aktivitou policistů v rámci plnění jejich služebních povinností, ale hodně z nás se dostalo do situace, kdy se obracelo s žádostí o pomoc na Policii ČR. V takovou chvíli všichni očekáváme, že se nám dostane z rukou policistů kvalifikované a profesionální pomoci. Předpokládáme, že policie dokáže ochránit naši bezpečnost, majetek a v neposlední řadě i veřejný pořádek. V tuto chvíli si položíme otázku: „*Jak jsou vlastně policisté, od kterých potřebujeme pomoc, připraveni na situaci, kdy mají naplnit jeden ze základních úkolů policie?*“.

Bouřlivé změny ve společnosti na začátku devadesátých let minulého století přinesly mimo jiné i nárůst kriminality. Společenské změny s sebou přinesly formy trestné činnosti, které jsou zcela nové nebo byly v předcházející době eliminovány na zanedbatelnou úroveň. Zejména se jednalo o rozmach drogové scény, nástupu různých kriminálních skupin ze zahraničí spojovaných s mafiemi, zabývající se organizováním prostituce nebo nelegálním obchodem se zbraněmi, různých forem hospodářské kriminality a dalších závažných nezákonných činností, jako je vydírání, únosy a vraždy. S nárůstem závažnosti trestné činnosti přichází i zvýšená agresivita pachatelů nejen vůči obětem těchto činů, ale i proti policistům. Ze statistik Ministerstva vnitra lze vyčíst, že se nejčastěji jedná o napadení údery a kopy, ale nejsou zanedbatelné ani útoky chladnými zbraněmi a útoky, které jsou vedeny proti policistům motorovým vozidlem. Je nutné zmínit, že se objevují i útoky střelnými zbraněmi, a to jak legálně, tak nelegálně drženy. Následkem toho dochází k častějším zraněním a usmrcením policistů.

Na tento negativní vývoj v bezpečnostní situaci v ČR v devadesátých letech minulého století bylo nutno reagovat a přizpůsobit novým podmínkám ve společnosti i výcvik policistů. Byly vyvíjeny snahy o nalezení modelu služební přípravy, který by vedl k jejímu zefektivnění. Po několika letech se model služební přípravy ustálil na čtyřech základních pilířích. Střelecké přípravě, sebeobraně a použití donucovacích prostředků, taktice zákroků a kondiční přípravě. Tyto čtyři hlavní oblasti služební přípravy jsou vzájemně propojeny a vytvářejí ucelený komplex praktických dovedností. Uspokojivé zvládnutí souboru těchto praktických dovedností doplněné teoretickými vědomostmi v oblasti právních norem majících vztah k policejní práci jsou předpokladem k řádnému a plnohodnotnému výkonu služby každého z policistů.

Tato práce je rozdělena na dvě základní části. Na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části je představena služební příprava policistů jako specifický typ pedagogického působení se všemi jejími atributy. Jsou zde objasněny základní pojmy mající vztah ke služební přípravě. Čtenář se zde seznámí s obsahem služební přípravy, zejména s jejími jednotlivými oblastmi a cíli, kterých má být dosaženo. Zároveň jsou v první části charakterizovány nejčastější metody a formy užívané při výcviku policistů. Zásady, které jsou neodmyslitelnou součástí každé pedagogické činnosti a kterými se řídí i proces služební přípravy, jsou uvedeny v závěru této části práce.

Druhá, praktická část práce se snaží nalézt odpovědi na otázky, které se týkají současného stavu osvojení si dovedností služební přípravy policisty. Při výzkumu jsou použity metody pozorování a interview, které se vzájemně doplňují. Vyhodnocením těchto metod, zejména porovnáním objektivních dat z pozorování a subjektivních dat z interview, získáváme informace dokumentující současný stav, názory a postoje policistů, problémy či nedostatky související se služební přípravou. Na základě interpretace zjištěných dat se pokoušíme nalézt nová řešení, která by měla vést k optimalizaci a zvýšení účinnosti služební přípravy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Definicí pedagogiky je mnoho. Skalka pedagogiku definoval jako: „*vědu o výchově, která zkoumá výchovu jako záměrnou formativní činnost, její vývoj, zákonitosti, podstatu, strukturu, funkci, mechanismy v konkrétních historických podmínkách společenského vývoje a rozpracovává teorii a metodiku výchovně vzdělávacího procesu, jeho obsah, principy, organizační formy, metody a postupy*“ (In Grecmanová, 2002, s. 8).

Dá se tedy říci, že pedagogika je věda o výchově, která zkoumá výchovný proces jako jeden z nejvýznamnějších společenských jevů. Vzhledem k uvedenému můžeme výchovu definovat jako záměrné, cílevědomé působení, které se projevuje všestranným formováním osobnosti a má adaptační, anticipační a permanentní charakter (Grecmanová, 2002).

1.1 Služební příprava

Jedním z nejmarkantnějších pedagogických procesů, které probíhají u Policie České republiky, je služební příprava policistů. Na základě výše uvedených definic pedagogiky a výchovy je tedy možné označit (chápat) služební přípravu policistů jako jednu z dílčích forem výchovy dospělých. V procesu služební přípravy policistů nacházíme jednotlivé kategorie charakterizující pedagogický proces. Cíle, obsah a formy služební přípravy jsou zakotveny a rozpracovány v interních aktech řízení Policejního prezidia ČR. Ve služební přípravě jsou přítomny i základní činitele výchovy. Na jedné straně pedagog a na straně druhé vychovávaný jedinec (Jůva, 2001). V procesu služební přípravy se jedná o instruktory služební přípravy a policisty. Při výcviku (vyučování), který probíhá za pedagogického působení (pod odborným vedením) instruktorů služební přípravy a který je možné označit za cílevědomý, organizovaný a plánovitý proces, dochází u policistů k získávání a prohlubování vědomostí, dovedností a návyků, zároveň si policisté osvojují určité formy chování, což je možné označit za učení.

1.2 Instruktor služební přípravy

Instruktor služební přípravy (dále již jen instruktor SP) je policista, pod jehož vedením se naplňuje obsah a dosahují cíle služební přípravy s využitím vhodných výcvikových metod a organizačních forem. Je tedy odpovědný za soustavné a odborné vzdělávání ostatních policistů v oblastech služební přípravy (taktika zákroků, střelecká příprava, sebeobrana a kon-

diční příprava) a to jak v teoretické, tak i praktické rovině, kdy zároveň i prověřuje dosažené výsledky za dané časové období. Práce instruktora služební přípravy principiálně srovnatelná s prací pedagoga.

Podle toho jsou dle nás na instruktora kladeny i obdobné požadavky na jeho služební kvalifikaci.

1. Požadavky na resortní vzdělání a profesní rozhled s ohledem ke specifickým policejní práce. Instruktor svými postoji zejména v oblasti policejní práce dává příklad zejména začínajícím policistům, kdy osobní zkušenost instruktora z předcházející policejní praxe je neocenitelným přínosem pro jeho instruktorskou činnost.
2. Teoretické a praktické odborné vzdělání. U pozice instruktora velmi důležitý požadavek pro poměrně široký záběr problematiky služební přípravy. Zde je nutné vidět v osobě instruktora sportovce, střelce a policistu zběhlého v taktice zákroků. Zároveň je nutností udržování teoretických vědomostí, praktických dovedností a schopností na úrovni, které odpovídají aktuálnímu vývoji v jednotlivých oblastech služební přípravy.
3. Požadavky na pedagogické vzdělání. Znalost pedagogické teorie a praxe je pro instruktora zcela nezbytný předpoklad pro efektivní přenos potřebných informací k policistům v roli žáků při služební přípravě.

Na základě těchto požadavků na instruktora můžeme říct, že by to měl být policista s bohatými zkušenostmi z praxe, dostatečnými znalostmi a dovednostmi v jednotlivých oblastech služební přípravy, které bude aktivně a se zájmem v průběhu svého instruktorského působení rozvíjet a udržovat na požadované vysoké úrovni za pomoci využívání aktuálních poznatků. Nedílnou součástí osobnosti instruktora by měla být jeho snaha o zvyšování své kvalifikace. Zejména v oblasti pedagogiky, případně psychologie, jejichž poznatky instruktor při své práci využívá.

Mimo tyto základní požadavky, které jsou od instruktora vyžadovány, jsou zde i další kompetence, které jsou nezbytnou součástí osobnosti instruktora. Zejména důležité jsou didaktické schopnosti, komunikativní schopnosti, řídicí a organizační schopnosti, diagnostické schopnosti a v neposlední řadě i schopnost získat si autoritu.

2 CÍLE A OBSAH SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY

V oblasti služební přípravy se za posledních 20 let hodně změnilo. Od stavu na začátku devadesátých let minulého století, kdy služební příprava de facto neexistovala, přes hledání cesty, kudy se služební příprava bude ubírat, až k současnému modelu, který se postupně „vykrystalizoval“ v průběhu prvního desetiletí 21. století. Služební příprava v žádném případě není problematika, která by byla ukončená. Neustále se na ní pracuje, vyvíjí se, hledají se nové cesty a postupy. Zároveň je třeba reagovat na změny ve společnosti, které mohou přinášet i nové formy trestné činnosti, na něž je třeba pružně reagovat a přizpůsobit i obsah služební přípravy policistů, kteří jí mají čelit a naplňovat své poslání, ukládané jim zákonem. Samozřejmě je nutné reagovat i na zavádění nových typů zbraní a donucovacích prostředků a nacházet pro ně nejvhodnější způsoby použití. Příkladem takové situace z poměrně nedávné minulosti bylo přezbrojení Policie ČR na nový typ pistole CZ 75 D, která nahradila a sjednotila typ osobní zbraně policistů. Nová zbraň je vybavena bezpečnostními prvky, kterými starší typy zbraní vybaveny nebyly. Na vzniklou situaci bylo nutno rychle reagovat i v oblasti služební přípravy. Byla provedena změna v obsahu služební přípravy reflektující nové technické možnosti zbraní, které byly zakomponované do metodiky střelecké přípravy.

Jednou ze základních norem upravujících proces služební přípravy policistů Policie ČR je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 4 ze dne 19. ledna 2009 (dále jen ZPPP č. 4/2009). V uvedené normě je mimo jiné v čl. 2 v odstavci 1 obecně uvedeno, co je cílem služební přípravy:

„Cílem služební přípravy je osvojení, udržení a prohloubení základních znalostí, schopností a praktických dovedností potřebných pro kvalitní a bezpečný výkon služby.“

a v odstavci 3, co je obsahem služební přípravy:

„Rámcový obsah služební přípravy podle jednotlivých oblastí slouží jako podklad pro výběr aktuálních výcvikových témat pro daný výcvikový rok. Na základě cílů služební přípravy stanovené pro jednotlivé skupiny služební přípravy a s přihlédnutím k charakteru úkolů plněných policisty zařazenými na útvaru policie stanoví ředitel útvaru policie interním aktem řízení konkrétní obsah služební přípravy pro jednotlivé skupiny služební přípravy formou prováděcího plánu služební přípravy na výcvikový rok.“

Z uvedené citace obsahu služební přípravy vyplývá, že všichni policisté jsou pro potřeby služební přípravy zařazeni do čtyř výcvikových skupin. Skupiny jsou odstupňovány od nejtěžší 1. skupiny do nejlehčí 4. skupiny. Kritériem zařazení do jednotlivých skupin je zejména charakter činností, které policista plní, kde je zohledněna především nebezpečnost vykonávané práce a pravděpodobnost kontaktu s pachateli trestných činů. Od zařazení policistů do jednotlivých výcvikových skupin se odvíjí i cíle, jichž má být služební přípravou dosaženo a obsah služební přípravy. V praxi to znamená, že jednotlivé skupiny mají různě nastavené požadavky na policisty, které mají v jednotlivých oblastech služební přípravy splnit.

Mimo stanovení cílů a obsahu služební přípravy stanoví ZPPP č. 4/2009 ve svém čl. 4 odstavci 1 hlavní oblasti služební přípravy.

„Služební příprava podle čl. 1 odst. 4 písm. b) obsahuje

- a) výcvik profesní manipulace a použití zbraně (dále jen „střelecká příprava“),*
- b) výcvik v používání donucovacích prostředků,*
- c) taktickou přípravu,*
- d) kondiční přípravu,*
- e) další druhy služební přípravy podle potřeb jednotlivých útvarů policie.“*

Oblastem služební přípravy uvedenými pod písmeny a), b), c) a d) se věnuji podrobněji dále v samostatných částech práce. Na tomto místě chci krátce osvětlit činnosti, které jsou uvedené pod písmenem e) a jsou označovány jako další druhy služební přípravy podle potřeb jednotlivých útvarů policie. Tato část služební přípravy se týká útvarů, které v rámci své specializace využívají při výkonu služby speciální dovednosti. Zejména se jedná o zásahové jednotky, útvar rychlého nasazení (ÚRN), potápěče, pyrotechniky, piloty letecké služby a další. Příkladem takových činností mohou být práce ve výškách, používání odstřelovacích pušek, násilné zastavování vozidel, ochrana osob, vytlačování štítem a jiné.

První a základní seznámení s obsahem služební přípravy u policistů probíhá v rámci základní odborné přípravy (dále jen ZOP) v školních policejních střediscích, kde policisté získávají základní odborné (policejní) vzdělání. Po absolvování ZOP a nástupu k základnímu útvaru policista pokračuje v dalším vzdělávání a prohlubování již získaných vědomostí a dovedností v oblasti služební přípravy při výcviku.

2.1 Kondiční příprava

Budování fyzické zdatnosti je poměrně dlouhodobá záležitost, není možné ji začínat rozvíjet až po přijetí muže nebo ženy do řad Policie ČR. Z tohoto důvodu je již při přijímacím řízení uchazeč o přijetí do služebního poměru policisty posuzován, zda je fyzicky způsobilý. Posuzování fyzické způsobilosti je prováděno formou testů tělesné zdatnosti. V rámci testů fyzické způsobilosti je testována síla, rychlost, obratnost, koordinace pohybů a vytrvalost. Při vyhodnocování dosažených výsledků není rozlišováno pohlaví uchazeče ani jeho věk. Do nedávné minulosti (do roku 2006) byly na uchazeče kladeny při testech tělesné zdatnosti výrazně větší nároky. Bylo testováno více disciplín a s většími nároky na podané výkony. Od roku 2006 jsou uchazeči testováni pouze ve čtyřech disciplínách a požadované nároky byly sníženy. Podle mého mínění jsou požadavky na fyzickou kondici uchazečů velmi malé a rozhodně nejsou v souladu se zájmy výkonu služby. Hledání důvodů, které vedly ke snížení požadavků na uchazeče (a nejsou to jen požadavky na fyzickou kondici), nejsou předmětem této práce, a proto se tímto problémem nebudu dále zabývat.

Kondiční příprava je oblast, které je v rámci služební přípravy věnováno pouze minimum času. Převážná část odpovědnosti za fyzickou kondici je přesunuta na jednotlivé policisty, kteří podle vlastní potřeby v čase mimo výkon služby (ve svém osobním volnu) udržují fyzickou kondici na požadované úrovni. Požadavek na udržování fyzické kondice policistů je zakotven v jedné ze základních právních norem, kterými se Policie ČR řídí. Jedná se o zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v jehož § 45 je hovořeno o základních povinnostech příslušníka policie. V odstavci 1, písm. d) tohoto paragrafu je uvedeno: „*příslušník je povinen prohlubovat svoji odbornost a udržovat svoji fyzickou zdatnost potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem*“.

V ZPPP č. 4/2009 je v příloze č. 1 dále rozveden požadavek na úroveň fyzické kondice policistů v závislosti na zařazení do výcvikové skupiny:

„Cílem služební přípravy u skupiny 1 je v rámci kondiční přípravy udržování fyzických předpokladů na úrovni výkonnostního sportu.

Cílem služební přípravy u skupiny 2 je v rámci kondiční přípravy udržování fyzických předpokladů na úrovni kondiční (nad úrovní průměrné populace).

Cílem služební přípravy u skupiny 3 je v rámci kondiční přípravy udržování fyzických předpokladů na úrovni rekreační (na úrovni průměrné populace).“

Z uvedených požadavků kladených na jednotlivé skupiny jsou zřetelně viditelné výkonnostní rozdíly, které odlišují jednotlivé výcvikové skupiny. Požadavky na 4. výcvikovou skupinu nejsou v ZPPP č. 4/2009 specifikovány.

Jak je výše uvedeno, je převážná část odpovědnosti za udržování dobré fyzické kondice přenesena na samotné policisty. Byť to vypadá, že Policie ČR jako zaměstnavatel delegovala tuto odpovědnost na policisty a dál se o problematiku kondiční přípravy nezajímá, není to úplně tak. Policie různými formami podporuje policisty v tělovýchovných aktivitách. Policistům je umožněno aktivně sportovat v různých sportovních odvětvích v rámci Sportovních klubů policie. Jedny z neaktivnějších jsou oddíly juda, cyklistiky, volejbalu, florbalu a turistiky. Dále je možné využívat posilovnu a prostory uzpůsobené pro úpolové sporty, které se nacházejí přímo v objektech jednotlivých územních odborů. Takže určité možnosti pracovat na sobě v oblasti fyzické zdatnosti policisté mají. Je to tedy již jen na nich samotných, jak dalece jsou ochotni investovat svůj volný čas ve prospěch své fyzické kondice a potažmo svého zaměstnání. Z mé osobní zkušenosti jsem však nabyl domněnky, že zejména u policistů, kteří nastupovali v posledních letech (po roce 2006), kdy byly sníženy požadavky na fyzickou zdatnost uchazečů, je zájem na sobě pracovat a zvyšovat svou fyzickou zdatnost menší. Tento stav může být zapříčiněn hned několika faktory. Jedním z nich může být ekonomická otázka, kdy Policie ČR v době hospodářské recese se jeví jako poměrně stabilní zaměstnavatel. V kombinaci se sníženými požadavky na uchazeče do řad policie nastoupili noví policisté, kteří by se o toto zaměstnání před deseti lety nezajímali nebo by nespĺnili požadavky na uchazeče kladené v té době. Dalším důvodem snižující se fyzické výkonnosti policistů může být i skutečnost, že již několik let přicházejí k policii mladí lidé, kteří již neprošli základní vojenskou službou. Tato skutečnost se neprojevuje jen v oblasti kondiční připravenosti, ale promítá se i do dalších součástí služební přípravy. Za menším počtem jedinců s fyzickou kondicí nad požadovanou úrovní může být přirozeně i obraz současného stavu společnosti. Zejména mladší lidé dávají přednost pohodlnějšímu způsobu trávení volného času před aktivitami spojenými s fyzickou námahou. Toto ovšem není problém jen policie, ale jedná se o problém celospolečenský, kterým se v této práci nebudu dále hlouběji zabývat. Do určité míry poměrně výstižně se k problematice fyzické

kondice policistů vyjadřují autoři knihy *Jak přežít v betonové džungli* Adams, McTernan, Remsberg (2001, s. 349):

„Přiznejme si nepříjemnou pravdu – většina policistů je v nedobré fyzické stavu... U většiny policejních oddělení je tělesná příprava přísně dobrovolná a o špatné kondici jejich příslušníků se málo hovoří. Policisté ubezpečují sami sebe, že jsou fit a patřičně tělesně připraveni. Kdyby však byli nuceni vystoupit ze svých hlídkových vozů a běžet za podezřelým kolem půlky bloku domů, dřív než by se dostali zpět ke svým autům, „padali by na hubu“!“.

2.2 Výcvik v používání donucovacích prostředků a sebeobrana

S problematikou fyzické kondice policistů velmi úzce souvisí další oblast služební přípravy. Je to výcvik v používání donucovacích prostředků a sebeobrana. Jak je uvedeno v příloze č. 1 ZPPP č. 4/2009 o provádění služební přípravy, je cílem výcviku v této oblasti docílit u policistů:

„získání, udržování a prohlubování vrcholných (případně nadprůměrných) znalostí a dovedností v oblasti racionální obrany a útoku, včetně použití přidělených donucovacích prostředků.“

Požadovaná úroveň („vrcholná“ nebo „nadprůměrná“) je závislá na zařazení konkrétního policisty do výcvikové skupiny.

K naplnění uvedeného cíle se od policistů očekává určitá úroveň fyzické síly, vytrvalosti, schopnosti koordinace pohybů, obratnosti a rychlosti. A to jsou jednotlivé komponenty kondiční přípravy. Opět se dostáváme k tomu, že služební příprava, respektive její jednotlivé oblasti jsou navzájem provázané a schopnosti z jedné oblasti výrazně ovlivňují výkony v druhé. Například v tomto případě policista, který má problémy s koordinací pohybů a obratností (schopnosti z kondiční přípravy), těžce zvládne vybrané techniky z juda (problematika sebeobran).

Obsah této oblasti je možné ještě rozdělit na dvě základní témata. Jedno z nich je téma sebeobran, které je rámcově specifikováno v odstavcích 1 a 2, čl. 1, přílohy č. 2 ZPPP č. 4/2009 o provádění služební přípravy:

(1) *Základní technické prvky:*

- a) technika pádů,*
- b) techniky chvatů, porazů a přehozů,*
- c) tlaky na citlivá místa,*
- d) páky a znehybňující techniky,*
- e) předváděcí a transportní techniky,*
- f) údery a kopy,*
- g) úhyby, přemístění, obraty,*
- h) kryty.*

(2) *Speciální prvky:*

- a) obrana proti ozbrojenému pachateli,*
- b) úder střelnou zbraní,*
- c) zajištění pachatele pod hrozbou namířené střelné zbraně,*
- d) taktické postupy při zákroku proti více pachatelům,*
- e) přesilové situace při zatýkání,*
- f) překonání pasivního odporu.*

Druhé téma je specifikováno v odstavci 3, čl. 1, přílohy č. 2 k ZPPP č. 4/2009 o provádění služební přípravy:

(3) *Donucovací technické prostředky:*

- a) obušek*
  - 1. nošení a držení,*
  - 2. úderové techniky,*
  - 3. páky a předváděcí techniky,*
  - 4. kryty,*
  - 5. taktické zrcátko*
  - 6. svítilna*
- b) pouta*
  - 1. nošení,*
  - 2. připoutání,*
  - 3. přikládání pout,*

4. snímání pout,
5. poutací polohy,
6. jednorázová pouta,
7. pouta s poutacím opaskem,
8. předváděcí řetízky,
9. připoutání více osob,

c) slzotvorné prostředky (výcvik manipulace a použití)

1. osobní slzotvorné a další dočasně zneschopňující prostředky,
2. slzotvorné granáty a projektily do vrhačů,

d) pyrotechnické imitační prostředky

1. zásahové výbušky,
2. signální pistole,
3. dýmovnice,

e) technické prostředky

1. zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
2. prostředky a technika k násilnému otevření dveří,

f) elektrický dočasně zneschopňující prostředek

1. nošení a manipulace,
2. způsoby použití,
3. bezpečnostní opatření.

Z uvedeného rámcového obsahu je zřejmé, že policista má zvládnout poměrně rozsáhlý komplex dovedností. Velkou výhodou při získávání a prohlubování dovedností v této oblasti pro policisty je jejich pozitivní a hlavně aktivní vztah ke sportovním aktivitám. Zejména velkým přínosem jsou předchozí zkušenosti s některým z úpolových sportů, jako je např. judo, karate, box nebo zápas.

2.3 Taktika zákroků

Dodržování taktických zásad při jakékoli činnosti policisty ve službě ale i mimo ni jsou velmi důležité. Aktivní využívání jednotlivých taktických prvků při práci policisty může

pomoci předcházet vzniku krizových situací. Vhodně zvoleným postupem při zákroku může policista eliminovat už v prvopočátku případnou snahu osoby nebo pachatele protiprávního jednání o eskalaci situace a tím se vyhnout případným použitím donucovacích prostředků nebo zbraně. Volba správného taktického postupu samozřejmě chrání nejen jeho život a zdraví, ale i jeho kolegů, případných nezúčastněných osob a v neposlední řadě i život a zdraví osoby, proti které zákrok směřuje. Samotná oblast taktiky zákroků je značně rozsáhlá a pochopitelně zasahuje a prolíná se s problematikou použití donucovacích prostředků a zbraně.

Základními částmi, ve kterých je instruktory na policisty působeno, je problematika taktických postupů při osobním kontaktu s osobou. A to jak osoby pěší, tak i při kontrole osob zastaveného motorového vozidla. Další důležitou částí je taktika zákroků v objektech. Jedná se o velmi složitou a rozsáhlou problematiku, kterou musí policisté řešit poměrně často. Takové situace nastávají při kontrole objektů, které jsou napojeny na pult centralizované ochrany, kdy se vesměs jedná o finanční ústavy, státní instituce, ale i soukromé objekty. V rámci kontroly objektů je nutné, aby si policisté osvojili komplex technik přístupu k objektům, vstupu do objektů a místností, pohybu po chodbách a schodištích a dokázali získané schopnosti aplikovat na konkrétní situaci.

Nedílnou součástí taktiky všech zákroků je komunikace. Komunikace, jako jeden z důležitých prvků policejní práce, probíhá mezi samotnými policisty a mezi policisty a osobou, proti níž zákrok směřuje. V obou případech se může jednat o komunikaci slovní a vhodným způsobem doplňovanou komunikací nonverbální. Dále je možné slovní komunikaci rozlišit na komunikaci s použitím technických pomůcek (radiového spojení, megafonu nebo zvukového zařízení ve služebních vozidlech) nebo bez nich.

Samotný výcvik v oblasti taktiky zákroků je prováděn formou přednášek, kdy jsou s dílčími taktickými postupy policisté seznamováni, ale převážná část časové dotace určenou na nácvik této problematiky je věnována praktickému nácviku v terénu. K tomuto účelu jsou využívány jak reálné objekty, tak speciální taktické objekty. A jak již bylo uvedeno, taktika zákroků je úzce propojena s používáním donucovacích prostředků a zbraně, proto i v rámci výcviku v těchto oblastech služební přípravy jsou využívány taktické prvky.

2.4 Střelecká příprava

Problematiku střelecké přípravy příslušníků Policie ČR osobně považuji za velmi důležitou. Vzhledem k tomu, že policisté se pohybují se svými zbraněmi na veřejnosti mezi lidmi, je proto nutné, aby své zbraně zcela perfektně ovládali. Jakékoli pochybení při manipulaci se střelnou zbraní může mít fatální následky. Proto problematika použití služebních zbraní je velmi pečlivě ošetřena zákonnými normami, dále dopodrobna upravena interními akty Policie ČR.

Podmínky oprávněného použití zbraně policistou jsou upraveny v zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky v jeho hlavě IX a paragrafech 56, 57 a 58. Zejména důležitý je pak § 56, který ve svém odstavci 1 specifikuje konkrétní podmínky pro použití zbraně:

Policista je oprávněn použít zbraň

- a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,*
- b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,*
- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,*
- d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,*
- e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,*
- f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,*
- g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo*
- h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.*

V § 57 jsou upraveny povinnosti policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně. Zejména se jedná o poskytnutí první pomoci zraněné osobě a zajištění lékařského ošetření, zajištění místa pro řádné objasnění věci, ohlášení události nadřízenému a sepsání úředního záznamu a vyrozumění státního zástupce o zranění nebo usmrcení osoby v sou-

vislosti s použitím donucovacího prostředku nebo zbraně. V § 58 jsou uvedeny zvláštní omezení, které jsou spojeny se zákroky proti těhotným ženám, osobám vysokého věku, osobám s tělesnou vadou nebo chorobou a osobám mladším 15 let.

Problematika služební střelecké přípravy je upravena v ZPPP č. 4/2009. V jeho příloze č. 2, článku 2 jsou specifikované v odstavci 1 a 2 dovednosti, které má policista v rámci střelecké přípravy zvládnout. Odstavec 1 vyjmenovává dovednosti policisty při manipulaci se zbraní:

(1) Manipulace se zbraní (obouruč, silnou a slabou rukou):

- a) nošení zbraně,*
- b) držení zbraně,*
- c) střelecký postoj,*
- d) tasení zbraně,*
- e) míření,*
- f) spouštění,*
- g) pohyb se zbraní,*
- h) nabíjení, vybíjení,*
- i) přebití zbraně,*
- j) uvedení zbraně do bezpečného stavu,*
- k) odstranění závad,*
- l) výměna ruky držící zbraň,*
- m) varovný výstřel.*

V odstavci 2 jsou uvedeny střelecké techniky:

(2) Střelecké techniky (střelba obouruč, silnou a slabou rukou, propojení s taktikou):

- a) střelecké polohy,*
- b) jednotlivé výstřely,*
- c) série výstřelů,*
- d) využití opory,*
- e) využití krytu,*
- f) střelba na pohyblivý cíl,*
- g) střelba po fyzické zátěži,*
- h) střelba v ochranných prostředcích,*

- i) střelba za snížení viditelnosti,*
- j) střelba s využitím technických prostředků,*
- k) střelba různými směry,*
- l) střelba za pohybu,*
- m) střelba na více cílů,*
- n) instinktivní střelba,*
- o) střelba proti zvířeti,*
- p) střelba z vozidla,*
- q) střelba na vozidlo.*

O závažnosti problematiky použití zbraně se policista seznamuje již bezprostředně po nástupu do služby. Jeden z prvních kroků nových policistů vede do kurzu pro policisty před přidělením zbraně, jehož úspěšné absolvování je podmínkou pro přidělení služební zbraně. Zde se seznamuje s konstrukcí, kdy je kladen důraz na znalost bezpečnostních prvků služební zbraně CZ 75 D, která je v současné době základní osobní služební zbraní Policie ČR. Dále zde absolvuje první střelecký výcvik, jehož úkolem je seznámit policisty s chováním zbraně při střelbě a nácviu nejzákladnějších dovedností se zbraní jako je nabití a vybití zbraně, přebití, míření a odstranění závad. Nedílnou součástí školení je seznámení se zákonnými normami, které upravují problematiku použití zbraně policistou. Dokonalá znalost podmínek použití zbraně, které jsou upraveny v již zmíněném zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky je jedním z prvních požadavků kladených na policistu. Další bezprostřední vztah k použití zbraně má trestní zákoník (z. č. 40/2009 Sb.), kde jsou specifikovány v § 28 krajní nouze a § 29 nutná obrana, které jsou jedny z podmínek opravňujících policistu k použití zbraně.

3 ETAPY SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY

V předcházející části jsem uvedl cíle a obsahy jednotlivých částí služební přípravy. Neodmyslitelnou součástí služební přípravy související s cíly a obsahem je metodika, resp. metody práce instruktora při působení na policisty v rámci služební přípravy. Kohout vidí v metodice způsob realizace cílů a naplnění obsahu. Vidí v ní účinný a efektivní postup pedagoga při jejich dosahování (2002).

V postupu instruktora služební přípravou lze nalézt tři základní etapy. Jsou jimi plánování, realizace a vyhodnocování výsledků.

3.1 Plánování služební přípravy

Fakt, že služební příprava je organizovaný a plánovitý postup, dokládá její zařazení jednotlivými právními normami a interními akty řízení Policie ČR. Zákonná norma s nejvyšší právní silou, mající vztah ke služební přípravě policistů, zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ukládá policistům za povinnost:

„prohlubovat svoji odbornost a udržovat svoji fyzickou zdatnost potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem“ (§ 45 odst. 1 písm. d)).

a následně tento zákon ukládá povinnost pro vedoucí příslušníky:

„zabezpečovat, aby příslušníci byli pro výkon služby náležitě vyškoleni a vycvičeni“ (§ 45 odst. 2 písm. b)).

V návaznosti na tento zákon jsou vydávány další, pro policisty závazné normy, které dále rozpracovávají problematiku služební přípravy až na úroveň základních útvarů. Nejdůležitější z nich vydává Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta o provádění služební přípravy*, již citovaný ZPPP č. 4/2009, upravuje zásadní komponenty služební přípravy. Zejména se jedná o stanovení cílů, obsahu, metodiky, organizaci, plánování, kontroly a hodnocení služební přípravy. Nedílnou součástí tohoto závazného pokynu je i stanovení základních úkolů pro nižší organizační složky působící v oblasti služební přípravy.

Na úrovni krajských ředitelství Policie ČR jsou řediteli vydávány *rozkazy k organizaci a zajištění služební přípravy*. Tyto rozkazy rozpracovávají podrobněji všechny náležitosti služební přípravy a ukládají úkoly pro konkrétní policisty ve spojitosti se služební přípra-

vou. Rozkaz stanovuje podmínky služební přípravy. Jedná se konkrétně o prostory, kde bude služební příprava probíhat, kdo ji povede a za jakých podmínek (výstroj a výzbroj policistů), rozdělení policistů do výcvikových skupin a prověřování dosažených výsledků.

Základní organizačním a plánovacím, v neposlední řadě i realizačním stupněm služební přípravy jsou jednotlivá pracoviště instruktorů SP na úrovni Územních odborů. Zde jsou každoročně instruktory SP připravovány *prováděcí plány* (harmonogram služební přípravy) na další výcvikový rok. V prováděcím plánu je rozplánována činnost policistů v rámci služební přípravy na jednotlivé období tak, aby byly splněny stanovené cíle a naplněn obsah služební přípravy na konkrétní výcvikový rok.

V návaznosti na roční prováděcí plán, který byl sestaven instruktory SP, a nadřazeným policistou schválen, jsou vytvořeny *písemné přípravy*. Písemné přípravy jsou základními dokumenty, které po plánovací a organizační stránce zajišťují služební přípravu policistů. Jsou vytvářeny na každou výcvikovou jednotku (výcvik). Obsahují informace o podmínkách výcviku, stanovují cíl výcviku a jakými metodami ho bude dosaženo, popisují konkrétní cvičení a postup při jeho realizaci a způsob hodnocení výsledků činnosti. Ukázka písemné přípravy je přiložena v příloze P I této práce.

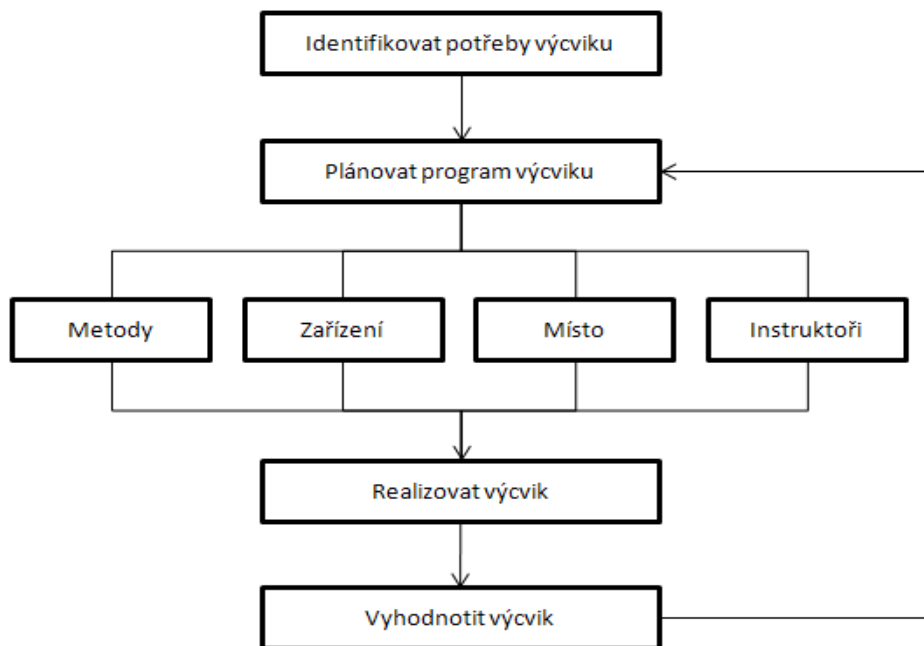
3.2 Vzdělávání policistů – výcvik

V průběhu aktivní služby policistů je prostřednictvím služební přípravy na ně soustavně působeno za účelem rozvoje jejich odborné připravenosti a udržování jejich vědomostí a dovedností na požadované a aktuální úrovni. Tak jako všichni lidé jsou i policisté vystaveni neustálému vzdělávání. Ať již se jedná o neformální vzdělávání, které policistům přináší učení zkušeností vyplývajících z výkonu služby nebo poznatků přebíraných od zkušenějších kolegů, nebo formální vzdělávání policistů, které je jim přinášeno služební přípravou.

Realizace služební přípravy probíhá různými formami, které podrobněji zmiňujeme v další části práce. Tou nejzákladnější formou je výcvik, v rámci kterého jsou využívány některé vzdělávací metody. Armstrong ve výcviku vidí činnost, využívající systematických a plánovitých aktivit k podpoře učení. A dále pokračuje, že výcvik zahrnuje používání formálních procesů přinášejících znalosti a pomáhajících lidem získávat dovednosti, které nutně potřebují, aby uspokojivě vykonávali svou práci. Výcvik je zároveň systematickou činností, která je vytvořena, naplánována a realizována za účelem naplnění jasně a předem stanovených potřeb (cílů). Je zajišťován policisty, kteří vědí, jak výcvik provádět a jeho výsledky

vyhodnocují (Armstrong, 2007). Výstižně je průběh výcviku možné prezentovat modelem systematického výcviku.

Obr. 1: Model systematického výcviku

Zdroj: Armstrong, 2007, s. 475

Samotný výcvik v rámci služební přípravy policistů využívá několika vzdělávacích metod. K nejčastěji používaným metodám patří instruktáže, praktická činnost (návik), přednáška, diskuze, případové studie, hraní rolí a simulace. Pro zvýšení účinnosti výcviku jsou tyto metody kombinovány.

Pro základní formu služební přípravy, výcvik je nejpoužívanější metoda *instruktáže* kombinovaná s praktickou činností policistů. Samotná instruktáž je složena ze dvou částí, kdy první je výklad a druhý je demonstrace. Vzhledem k tomu, že instruktoři SP na svých základních útvarech vedou výcvik s policisty, kteří již absolvovali ZOP, je ve většině případů předmětem konkrétního výcviku téma, které navazuje na základní znalosti a dovednosti, které již policisté ovládají. Výkladová část pokud možno jednoduše a přímočaře směřuje

k vysvětlení, co je předmětem výcviku. Zejména je vhodné poukázat na návaznost na již ovládané dovednosti a poukázat na praktické využití. V případě je-li to možné, jsou využívány technické pomůcky (instruktážní filmy). Protože v převážné většině je každý výcvik spojen s praktickou činností policistů, je neodmyslitelnou částí instruktáže samotná demonstrace. Ta je prováděna instruktorem ve třech fázích:

1. Během první instruktor předvede operaci v normální, přirozené rychlosti, tak jak má být provedena.
2. Instruktor operaci předvádí zpomaleně nebo činnost rozfázuje a doprovází komentářem k jednotlivým fázím nacvičované operace.
3. Na závěr demonstrace je opět operace předvedena v normálním tempu.

V následující fázi výcviku se již až dosud pasivně nebo jen s minimem aktivity naslouchající a pozorující policisté stávají aktivním činitelem výcviku a přechází se k metodě **praktické činnosti**. V této části dochází k získávání nových dovedností a schopností. Opakovaným cvičením se za přítomnosti instruktora a pod jeho odborným dohledem policisté snaží o zvládnutí operace, která je nacvičována. V případě, že předmětem výcviku je nějaká složitější technika sebeobran, je možné samotný nácvik rozdělit na jednotlivé operace, které po jejich zvládnutí jsou spojeny do požadovaného celku. Jednou z možných variant praktické činnosti je tzv. *suchý nácvik*. Metoda suchého nácviku je u policie využívána zejména v oblasti střelecké přípravy. Podstatou této metody je nácvik určité dovednosti bez samotné střelby. Cvičící policista věnuje maximální pozornost pouze manipulaci se zbraní a není „rušen“ střelbou. Samotná metoda přináší efektivní využití výcvikového času v prostoru střelnice a zároveň v souladu s požadavky kladené na ekonomickou stránku služební přípravy (snížené náklady na pronájem střelnice a úspora střeliva). Toto schéma výcviku s uvedenou kombinací metod je s výhodou a dobrými výcvikovými výsledky užíváno ve všech oblastech služební přípravy, zejména při střelecké přípravě a sebeobraně.

Další poměrně často využívaná metoda při vzdělávání policistů je **přednáška**. Je to metoda v podstatě monologická, která přináší velmi malou participaci policistů na průběh výcviku. Samozřejmě, že je možné v průběhu nebo na konci přednášky dát prostor pro případné otázky k probíranému tématu a tím zaktivizovat posluchače (policisty). Zvýšit efektivitu přednáškové metody je možné využíváním vizuálních pomůcek, např. prezentace, instruktážní filmy, schémata (v elektronické podobě, kresbou na tabuli atd.). Vhodným doplňkem

přednáškové metody je děláním si poznámek ze strany posluchačů, kdy je možné do těchto poznámek v případě potřeby později nahlédnout a problematiku si připomenout. Metoda přednášení je využívána instruktory SP zejména v oblasti taktiky zákroků, kdy je třeba předat velké množství informací a většinu z nich nelze nijak demonstrovat nebo je zcela dostačující popisovanou problematiku ukázat. Konkrétním příkladem může být využívání taktických prvků při příjezdu na místo činu nebo umístění zbraně a dalších pomůcek na opasku atd.

Případová studie je další z metod vzdělávání využívaná v rámci služební přípravy policistů. Na konkrétních situacích, které se odehrály při výkonu služby, policisté společně s instruktorem SP analyzují danou situaci, hledají problémové okamžiky a snaží se najít optimální řešení. Metoda je přínosná pro policisty v několika směrech. Jedním z nich je, že se prostřednictvím případové studie dozvídají o dění ve svém služebním okolí, dochází ke vzájemné výměně zážitků a zkušeností. Dále jsou schopni po provedené analýze a nalezení jiného vhodnějšího řešení situace reagovat na obdobnou nebo stejnou situaci pružněji nebo svých chování případným konfliktním situacím předejít. Metoda případových studií je nejvíce používána v rámci vzdělávání v oblasti taktiky zákroků.

Na předcházející metodu úzce navazuje metoda **modelových situací**. Jedná se o metodu, při níž policisté uplatňují kombinaci nejrůznějších technik, které si v průběhu služební přípravy osvojily. Využívají vědomosti, které nabyli při služební přípravě, ale i při výkonu služby. Instruktoři SP nebo jiní pověřeni policisté rozehrávají dohodnuté situace a „zakročující“ hlídka policistů se snaží situaci zdárně vyřešit. Metoda modelových situací je velmi efektivní z hlediska získávání a aplikací vědomostí a dovedností, ale z druhé strany klade velké nároky na organizační stránku a je poměrně časově náročná. Metoda je velmi přínosná pro efektivní propojování jednotlivých dovedností ze všech oblastí služební přípravy.

3.3 Vyhodnocování výsledků služební přípravy

Procesem hodnocení výsledků dosažených služební přípravou se uzavírá roční cyklus působení na policisty při služební přípravě. Zjišťuje se, do jaké míry se podařilo dosáhnout stanovených cílů a zda došlo u policistů vlivem služební přípravy ke kvalitativním a kvantitativním změnám. Zároveň je hodnocení jakousi zpětnou vazbou pro samotné instruktory. Případné změny u policistů jsou odrazem jejich práce, odborných a pedagogických schop-

ností. Vyhodnocováním výsledků je zjišťována efektivita zvolených výcvikových metod, které lze podle zjištěných výsledků změnit nebo upravit.

Vyhodnocování a ověřování výsledků výcviku u policie probíhá dvojího typu. První je každodenní, dílčí a probíhá po každém výcviku. Je prováděno instruktory SP v průběhu výcviku metodami *pozorování* a *vyhodnocování výsledků činnosti*. Instruktor v průběhu výcviku sleduje odezvu na podněty, které poskytuje cvičícím policistům. Sleduje, zda požadavky na policisty nejsou buď přemrštěné, nebo naopak málo motivující. Na základě odezvy přicházející od cvičících policistů lze požadavky zvýšit případně snížit. Možná je i individuální úprava pro zkušenější případně méně zkušené policisty. Obvyklé je i průběžné vyhodnocování výsledků při výcviku a navrhování okamžitého řešení případných chyb. Před ukončením výcviku je instruktory SP vyhodnocen celý výcvikový den a v případě potřeby je doporučován pro jednotlivé policisty postup jejich činnosti v rámci sebezdokonalování a přípravy na další výcvik. Druhý typ prověřování výsledků služební přípravy je prováděno meziročně. V současné době probíhá prověřování schopností a dovedností policistů ve střelecké přípravě a teoretických znalostí zákonů a interních aktů řízení, které mají vztah k výkonu služby policisty zejména v oblasti použití zbraně a donucovacích prostředků. Prověřování střeleckých schopností a dovedností je prováděno metodou *vyhodnocování výsledků činnosti* a metodou *pozorování*. Prověřkové cvičení ze střelecké přípravy prověřuje komplex schopností a dovedností policistů, které nabyli v průběhu výcvikového roku. Policista prokazuje schopnost zasáhnout terč požadovaným počtem zásahů v předepsaném čase. Dále je komisí složenou z instruktorů SP sledováno, jak každý policista v průběhu provádění prověřkového cvičení manipuluje se zbraní. Především je sledována bezpečná manipulace se zbraní, využívání bezpečnostních prvků zbraně a použití taktických prvků. Nesplnění některého z předepsaných požadavků vede k nesplnění celého prověřkového cvičení. Druhou částí prověřování jsou teoretické znalosti policistů. Tyto jsou prověřovány formou písemných testů, které jsou zaměřeny na oblast zákonného použití zbraně a donucovacích prostředků. Výsledky uvedených prověrek jsou součástí pracovního hodnocení každého policisty.

4 PEDAGOGICKÉ ZÁSADY

V předcházejících částech práce bylo hovořeno o cílech, obsahu, metodách, formách vzdělávání policistů a kvalifikovanosti instruktorů SP. Všechny jmenované faktory sladěné do optimální podoby zvyšují efektivnost vzdělávacího procesu. K těmto je ovšem nutné přidat pedagogické zásady, které ovlivňují efektivitu výchovného procesu. Kohout (2002, s. 52) říká: „*Pedagogické zásady souvisejí s životními zásadami a vyjadřují vztah mezi cíli, obsahem, podmínkami prostředí a vyplývají ze znalosti podstaty člověka a způsobu jeho vnímání, ze znalosti vztahu vzdělání a společnosti a z poznání zákonitostí pedagogického procesu.*“

V současné době existuje množství soustav pedagogických pravidel, které vycházejí ze základních zásad - názornosti, aktivity, postupnosti, soustavnosti, které jako první formuloval J. A. Komenský (In Grecmanová, 1998), které i přes uplynulá staletí neztrácí na aktuálnosti a pravdivosti. Na pedagogické zásady sestavované různými autory měly a bude mít vliv historické období, ve které vznikaly, společenské požadavky, stav vzdělávací soustavy a v neposlední řadě i osobnost autora.

I v procesu vzdělávání policistů v rámci služební přípravy je všemi, kteří se na něm podílejí, akceptován význam pedagogických zásad. Systém těchto zásad, uplatňovaných při služební přípravě policistů, se oproti klasickým, platícím v současné době, může nepatrně lišit. Důvodem je specifický způsob vzdělávacího procesu uplatňovaný v rámci Policie, který je zaměřený na praktickou stránku vzdělávání, předpokládající zvýšenou úroveň aktivity a motivovanosti policistů.

Zásada uvědomělosti – je spojena s vědomím vzdělaného o potřebnosti vzdělávání a jeho kladného vztahu k učení. Zásada uvědomělosti je úzce propojena s motivací učících se, která vede k vědomí potřebnosti vzdělání. Při policejním výcviku je potřeba učení se novým dovednostem nebo rozvoji schopností podložena demonstrací praktické upotřebitelnosti při výkonu služby.

Zásada názornosti – při naplňování zásady názornosti je třeba mít na paměti, že proces učení je tím účinnější, čím více smyslu je při učení zapojeno. Při výcviku policistů je tedy důležité, aby vědomosti a dovednosti, které mají získat, jim byly vysvětleny (popsány), pochopili je, měli možnost je vidět, jak mají vypadat a samotným cvičením si je vyzkoušet. Je tedy zapojen zrak, sluch, hmat i rozum.

Zásada aktivity - úzce souvisí se zásadou uvědomělosti. Předpokladem naplnění této zásady je získání vědomostí a dovedností pomocí vlastní praktické činnosti a zkušenosti. Při služební přípravě se jedná o přenesení většího dílu aktivní činnosti z instruktorů SP na cvičící policisty. Tento požadavek naplňuje při výcviku policistů využívaná metoda modelových situací, která dává prostor k uplatnění nabytých dovedností v situacích blížících se realitě výkonu služby.

Zásada soustavnosti – vyžaduje vytvoření soustavy vědomostí a dovedností. Jednotlivé vědomosti nebo dovednosti na sebe navazují a rozvíjí se a vytvářejí systém vzdělávání. V duchu zásady soustavnosti se prolínají a ovlivňují i jednotlivé oblasti služební přípravy a vytvářejí systém vědomostí a dovedností potřebných k výkonu služby policistů.

Zásada přiměřenosti – se vztahuje k individuálním schopnostem a dovednostem vzdělávaného jedince. Vyjadřuje požadavek diferencovaného přístupu k jednotlivcům a přizpůsobení požadavků na ně kladených jejich individuální úrovni.

Zásada postupnosti – má velmi blízko k zásadě přiměřenosti. Bezprostředně s ní souvisí a doporučuje postup při vzdělávání od jednoduchého ke složitějšímu, od známého k neznámému nebo od blízkého ke vzdálenému.

Zásada trvalosti – v podstatě jde o zapamatování získaných vědomostí nebo dovedností, jejich vybavení a schopnosti je užít v praxi. Podstatný vliv na proces zapamatování mimo mnohé jiné faktory má množství učiva, jeho zařazení do systému (souvislost se zásadou soustavnosti), osobní schopnosti učícího se a frekvence opakování či učivání vědomostí nebo dovedností.

Zásada odbornosti – je především požadavkem na pedagogy (instruktory SP), na jejich všeobecné, odborné a pedagogické vzdělání, jejich udržování vědomostí a dovedností na aktuální úrovni.

Zásada propojení teorie s praxí – vznáší požadavek na vytváření vazby mezi teorií a praxí, aplikaci získaných vědomostí nebo nabytých dovedností do praktického života, případně ověření jejich pravdivosti.

Ve výše uvedených pedagogických zásadách je zřetelně viditelná jejich vzájemná spjatost a podmíněnost. Proto je nutné při pedagogickém působení dbát na to, aby tyto zásady byly uplatňovány jako celek. Nedodržování některé z nich s největší pravděpodobností naruší realizaci jiných (Grecmanová, 1998).

5 ORGANIZAČNÍ FORMY SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY

V rámci služební přípravy je rozlišováno několik forem, kterými je uskutečňována. Opět i formy služební přípravy jsou zakotveny v ZPPP č. 4/2009.

Nejzákladnější formou služební přípravy je *výcvik*. Jedná se o formu, která je určena pro skupinu policistů, pravidelně se opakující, jejíž délka je omezena pracovním dnem (7,5 hodiny). Většinou se jedná o kombinovanou formu, kdy v rámci jedné výcvikové jednotky je realizován výcvik ve dvou oblastech služební přípravy. Například se jedná o kombinaci střelecké přípravy a sebeobranu.

Další, i když výrazně méně častou formou výcviku je *instruktážně metodické zaměstnání* (dále jen IMZ). Tato forma je opět určena pro skupinu policistů. Některé IMZ se pravidelně opakují jen jednou za výcvikový rok a jiné bývají nepravidelné. Délka jednotlivých IMZ může být od jednodenního (12 a více hodin) až po vícedenní (2 až 5 dní). Forma IMZ je využívána pro intenzivní a organizačně složité aktivity. Jedná se hlavně o zajištění výcvikových prostor, které není možné pravidelně využívat ke každodennímu výcviku. Může se jednat o objekty pro nácvik taktiky zákroků a komplexních modelových situací, střelnice pro dlouhé zbraně (samopaly, odstřelovací pušky), prostory pro nácvik speciální dovedností (práce ve výškách, orientace a pohyb v terénu aj.).

Školení je organizační forma služební přípravy, která je využívána jak v podobě individuální, tak i skupinové. Jedná se o jednodenní formu, která je organizována nepravidelně. K uskutečnění této formy služební přípravy je požadavek na proškolení jednotlivců nebo skupiny policistů k užívání určitého druhu nebo typu zbraně nebo donucovacího prostředku (brokovnice, jiný typ pistole, teleskopický obušek aj.). Školení je prováděno v teoretické i praktické rovině.

Kurzy jsou skupinová forma služební přípravy, které se nepravidelně opakují. Jedná se o zdokonalovací zaměstnání zaměřené na speciální dovednosti organizované v několikadenní podobě. Nejsou výjimečné ani kurzy v délce několika týdnů (instruktor SP, pyrotechnik, aj.). Kurzy v oblasti služební přípravy jsou z větší části určené pro samotné instruktory služební přípravy k zajištění jejich neustálého vzdělávání v oboru a získávání aktuálních poznatků a trendů ve služební přípravě policistů.

Forma *samostudia* nebo sebezdokonalování je ponechávána na dobrovolnosti a vnitřní potřebě jednotlivých policistů. Je instruktorem doporučována jako vhodný doplněk výcvi-

ku, který vede k prohlubování a upevňování znalostí a dovedností, které jsou předmětem služební přípravy. Zejména se může jednat o studium dokumentů (zákony, odborná literatura atd.) nebo metodu „suchého“ nácviku zejména v oblasti střelecké přípravy (zdokonalení se v manipulaci se zbraní např. tasení zbraně, spouštění atd.). Velký význam má tato forma výcviku v oblasti kondiční přípravy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 TEORETICKÉ ZÁKLADY A MOTIVACE K VÝZKUMU

V jakékoli lidské činnosti můžeme nalézt několik základních částí – fází. Počínaje prvotní myšlenou, pokračující dále plánem na její uskutečnění, samotnou realizací a v závěru zhodnocení výsledku celého snažení. Obdobně i ve vědeckém výzkumu nalézáme jednotlivé fáze výzkumu. Tyto fáze, nazývané v odborné literatuře schéma výzkumu se pochopitelně podle autora liší. Ve své práci jsem vycházel z výzkumného schématu podle Punche.

Práce se v praktické části zabývá kvalitativním výzkumem. Přestože v práci jsou jednotlivé fáze výzkumného schématu jasně rozlišené, v praxi tomu tak zcela není. Obzvláště v kvalitativním výzkumu dochází ke stavu, kdy jsou jednoznačně identifikovatelné úvodní a závěrečná fáze. Další části výzkumného schématu nejsou zcela zřetelné a často se navzájem prolínají. Je to dáno cirkulárním procesem těchto fází, kdy se výzkumník na základě zjištěných dat vrací k předcházejícím fázím a modifikuje je (Šed'ová in Švaříček, 2007).

O čem výzkum je – motivace k výzkumu

V praktické části práce jsem vycházel z vlastních zkušeností instruktora služební přípravy. Výzkum je zacílený na služební přípravu policistů. Sleduje jejich činnost v rámci služební přípravy. Zjišťoval jsem úroveň vycvičenosti policistů a jimi získaných dovedností při služební přípravě. Jejich schopnosti tyto dovednosti aplikovat v praktickém výkonu služby. Zjištěnou úroveň jsem analyzoval, snažil se odhalit skutečnosti, které pozitivně či negativně ovlivňují kvalitu služební přípravy. Na základě zjištěných skutečností jsem hledal cesty dalšího zvyšování kvality služební přípravy.

Co se pokoušíme výzkumem zjistit a ověřit

Výzkum je zaměřený na proces služební přípravy policistů, při kterém jsou využívány pedagogické metody. Hledal odpověď na stav a její úspěšnost při plnění vytýčených úkolů služební přípravy v oblasti donucovacích prostředků a sebeobran, střelecké přípravy a stavu teoretických vědomostí spojených s použitím zbraně nebo některého z donucovacích prostředků.

Jaký byl postup

Na položené výzkumné otázky jsem hledal odpovědi pomocí zvolených výzkumných metod. Ty byly zvoleny na základě potřeby nalezení odpovědí na výzkumné otázky. Výzkumné výsledky byly analyzovány a hledány odpovědi na výzkumné otázky. Na základě zjiště-

ných skutečností jsem se snažil o nalezení postupů, které by vedly k zefektivnění a optimalizaci profesního rozvoje policistů v oblasti služební přípravy.

Analýza získaných výsledků

Význam výzkumu spočívá ve zjištění stavu vycvičenosti policistů a zjištění účinnosti současného modelu služební přípravy. Na základě výsledků výzkumu bylo možné navrhnout změnu při realizaci služební přípravy nebo vytvoření individuálních výcvikových plánů, které by bylo možno za určitých okolností zobecnit (Punch, 2008).

6.1 Použitá výzkumná strategie

Jak jsem již v úvodu praktické části práce uvedl, zvolil jsem kvalitativní přístup. Při volbě kvalitativního přístupu byla zohledněna oblast výzkumu a otázky, na které má být výzkumem odpovězeno.

K vymezení pojmu kvalitativní výzkum je možno použít vysvětlení použité v *Slovníku pedagogické metodologie* (Maňák, Švec V., Švec Š., 2005), kde je uvedeno, že kvalitativním přístupem k výzkumu je možno označit různé přístupy ke zkoumání pedagogických jevů, kdy do popředí nevystupuje kvantifikace empirických dat, ale jejich podrobná kvalitativní analýza. Znakem kvalitativního výzkumu je, že oproti kvantitativnímu výzkumu jde do hloubky zkoumaných jevů, které se zároveň snaží začlenit do širšího kontextu. Dalším znakem kvalitativního výzkumu je bezprostřední až neformální vztah k subjektům.

Z kvalitativního přístupu následně vyplynou pro něho typické metody sběru dat, pomocí kterých budou získávány informace o zkoumaných jevech od menšího počtu subjektů, ale o to s nimi bude pracováno do větší hloubky. Tento postup by kvantitativním způsobem nebyl možný.

6.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka

Do jaké míry je při použití pedagogických metod dosahováno stanovených cílů při služební přípravě policistů?

Vedlejší výzkumné otázky

1. Do jaké míry jsou policisté schopni použít při výkonu služby dovednosti získané při služební přípravě?
2. Které a jakým způsobem ovlivňují faktory vyskytující se při služební přípravě kvalitu osvojených dovedností u policistů?
3. V jaké míře ovlivňuje připravenost policistů četnost výcviku?

Na základě možnosti se v průběhu kvalitativního výzkumu opakovaně vracet, s ohledem k výzkumem zjištěným informacím, bude možná případná reformulace výzkumných otázek, tak aby byla v souladu se sebranými daty.

6.3 Metody sběru dat

K získání kvalitativních dat byly zvoleny metody pozorování a interview. Jedná se o základní metody získávání kvalitativních dat.

6.3.1 Pozorování

„Pozorování je metoda založená na sledování smyslově vnímatelných jevů. Jedná se zejména o chování osob, o určité činnosti jedinců, případně okolnosti těchto činností, o prostředí, ve kterém se odehrávají činnosti osob, o průběh děje aj.“ (Maňák, Švec V., Švec Š., 2005, s.73).

Pro potřeby této práce bylo prováděno otevřené zúčastněné pozorování. Jedná se o pozorování, při kterém jsme se pohybovali v terénu a byli přímými účastníky pozorovaných situací. S účelem pozorování byli účastníci výzkumu předem seznámeni (Miovský, 2006).

Pozorování bylo prováděno dvěma pozorovateli, kteří zaznamenávali své pozorování na záznamové archy. Dva nezávislí pozorovatelé zajišťovali vyšší validitu výzkumu.

6.3.2 Interview

Ve *Slovníku pedagogické metodologie* (Maňák, Švec V., Švec Š., 2005) je interview definované jako metoda, která pomocí série ústních otázek, zaměřených na zkoumanou problematiku zjišťuje specifické a podrobné informace o osobních znalostech, postojích a preferencích. Neodmyslitelnou součástí, na které je interview založeno, je soubor dobře strukturovaných otevřených otázek.

V práci bylo použito polostrukturované interview, které jak uvádí Miovský (2006) je nejrozšířenější podobou interview. Jeho obliba spočívá v tom, že dokáže eliminovat nevýhody plně strukturovaného a nestrukturovaného interview. To přináší zejména výhodu v okamžiku, kdy je třeba reagovat na odpovědi dotazovaného na připravené otázky a položit doplňující nebo upřesňující otázky, čímž je možné dosáhnout vyšší přesnosti a výtěžnosti oproti strukturovanému interview. Zároveň bylo možné dalšími otázkami reagovat na objevující se nová zajímavá fakta, se kterými nebylo v původním výzkumu počítáno.

6.4 Výběr výzkumného souboru

Vzhledem k volbě kvalitativního přístupu k výzkumu byla použita metoda nepravděpodobnostního záměrného prostého výběru výzkumného vzorku. Tento výběr je jednou z nejrozšířenějších metod výběru výzkumného vzorku v rámci kvalitativního přístupu. Na základě vybrané metody byli vyhledáváni účastníci výzkumu podle určitých předem stanovených požadavků nebo vlastností. Kriteřiem pro výběr bylo splnění těchto požadavků a souhlasu jedince se výzkumu účastnit (Miovský, 2006).

Základním kriteřiem, které vychází z oblasti výzkum, ve které probíhalo je, že se jednalo o policisty. Dále byl výběr výzkumného souboru omezen na policisty sloužící na útvaru, který je podřízený Územnímu odboru Zlín.

Další kriteřia výběru:

1. Policista musí provádět službu v přímém výkonu (kontakt s občany, pachateli přešupků a trestných činů).
2. Policista je zařazen na oddělení Služby kriminální policie a vyšetřování.
3. Policista je ochoten spolupracovat na výzkumu.
4. Důvěra v osobu výzkumníka.

Základní předpokládaný počet respondentů, který jsme si stanovili, bylo pět policistů. Tento námi stanovený počet se může podle potřeby případně zvýšit, pokud by se objevily nové skutečnosti nebo kategorie informací, které by bylo vhodné dále zkoumat.

6.5 Analýza získaných dat

Data získané v interview byly transkripcí převedeny do textové podoby a společně se záznamy z pozorování vytvořené na základě pozorovacích archů byly analyzovány pomocí

metody (techniky) otevřeného kódování. Pod pojmem „kódování“ je možné si představit operace, při nichž jsou zjištěná data rozebírána, konceptualizována a posléze jsou složeny novým způsobem (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 211).

Při otevřeném kódování je text rozdělen na jednotlivé *jednotky*, které jsou vytvářeny podle významu. Jednotkou může být jednotlivé slovo, věta nebo i odstavec. Následně jsou jednotkám přiděleny *kódy*. Lee a Fielding (in Švaříček, Šed'ová, 2007) uvádějí, že kód je slovo nebo krátká fráze, která vystihuje určitý typ vyjádření nebo jednání a odlišuje jej od ostatních. V dalším postupu jsou kódy seskupovány do tematických *kategorií*.

6.6 Validita a reliabilita v našem výzkumu

Obecným cílem kvalitativního výzkumu je, aby jeho výsledky byly autentické, hodnověrné a pravdivé. Gavora (2000) uvádí, že k naplnění těchto požadavků na validitu výzkumu je možné dosahovat pomocí více metod, s více výzkumníky nebo z více zdrojů.

Smékal (In Miovský, 2006) uvádí, že kontextuální, empirické zakotvení kvalitativních dat přináší jejich spolehlivost. Tyto data se vyznačují bohatostí a komplexností, a tím poskytují důkladný popis zkoumaného jevu a odhalují jeho různé souvislosti. Díky reálným (kontextuálním) souvislostem mají tato data velkou výpovědní hodnotu.

V neposlední řadě je mít na zřeteli, že jedním z klíčových nástrojů v rámci kvalitativního přístupu je výzkumník. Je třeba zohledňovat jeho připravenost ke kvalitnímu, validnímu výzkumnému procesu prostřednictvím posouzení jeho teoretické vybavenosti, praktických dovedností a osobní znalosti (Pyettová In Miovský, 2006).

K problematice kvalitativních ukazatelů reliability se Gavora (2000) vyjádřil, že nejsou zcela vhodné k použití. Zdůvodňuje to tím, že chování člověka není nikdy stejné a opakovaný výzkum by nemusel přinést stejné výsledky. K dostatečnému zajištění autentičnosti podle něho postačí věrný zápis výroků nebo popis událostí. Obdobný názor na zkoumání reliability prezentuje Švaříček (2007), kdy zastává názor, že v rámci kvalitativního výzkumu je dosahováno nízké reliability a zdůvodňuje to tím, že nejsou metody užívané v kvalitativním výzkumu standardizované a mohlo by docházet k tomu, že každý výzkumník by došel k trochu jinému výsledku.

V práci bude validita zajišťována použitím více metod (pozorování, interview) a zároveň se na pozorování budou podílet dva pozorovatelé (instruktoři SP).

Reliabilita bude v rámci možností zajišťována pečlivým a přesným přepisem nahrávek interview a kódování textů bude provádět pouze jeden výzkumník (autor práce).

7 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V úvodu praktické části práce jsem si stanovil za cíl nalézt odpověď na to, zda a do jaké míry je za použití pedagogických metod dosahováno stanovených cílů při služební přípravě policistů. K odpovědi na tuto otázku jsem stanovil tři vedlejší výzkumné otázky. Odpovědi na tyto otázky jsem hledal v získaných datech z pozorování a interview.

7.1 Interpretace dat získaných pozorováním

V této části práce jsou hodnoceny výsledky zúčastněného pozorování. Popis činnosti jednotlivých policistů vychází se záznamových archů, které byly pořizovány v průběhu otevřeného zúčastněného pozorování a to dvěma instruktory současně v jeden čas. U každého policisty byla zvlášť popsána jeho činnost při nácviku prvků sebeobrany a použití donucovacích prostředků a střelecké přípravy.

7.1.1 Policista R

Sebeobrana a donucovací prostředky

R se v problematice sebeobrany a použití donucovacích prostředků orientuje. Jeho znalost jednotlivých technik je viditelná. Na základní techniky dokáže navazovat dalšími, případně přecházet plynule od jedné techniky k druhé. Dokáže najít alternativní řešení situace, ve které původní technika selhává. Při výcviku jsou pozorovatelné drobné nepřesnosti (odvedení pozornosti, vyvedení z rovnováhy), jež by mohly mít v reálné situaci částečně vliv na úspěšné užití techniky.

Jednotlivé techniky provádí s dostatečnou rychlostí a razancí. Využívá své fyzické síly k podpoře prováděných technik, čímž dostatečně nahrazuje drobné nepřesnosti. Nemá problém s koordinací pohybů. Má dobrou stabilitu.

Při výcviku věnuje pozornost výkladu a předvádění cvičených technik. Nenechává se rozptylovat okolím a věnuje se své činnosti. Z jeho úrovně znalostí a dovedností pramení jeho samostatnost při výcviku. Není třeba ho k nácviku pobízet. Konzultuje drobné problémy vzniklé při výcviku, hledá možnou cestu. Spolupracuje při výcviku s kolegou. Poskytuje mu zpětnou vazbu na účinnost jím prováděných technik.

Střelecká příprava

R využívá při střelbě modifikovanou střeleckou polohu Weaver. Ve svém postoji je dobře stabilní, dostatečně postojem kompenzuje zpětný ráz vzniklý při výstřelu. Poněkud problematictější jsou nepropnuté ruce při střelbě, které jsou důsledkem zvoleného střeleckého postoje. Projevuje se to větším zdvihem zbraně při výstřelu. Při držení zbraně využívá možností, které poskytuje služební zbraň. Úchop je pevný opírající se o obouručný kontakt se zbraní. Zcela vědomě využívá bezpečnostních prvků – vypouštění kohoutu. Mimo střelbu drží „střílející“ prst striktně mimo spoušť (na těle zbraně).

Manipulace se zbraní vykazuje plnou kontrolou zbraně při různých činnostech. Odjištění a tasení zbraně z pouzdra je přesné a jisté. Dostatečně používá taktických prvků po zastavení střelby (namířená zbraň, kontrola zbraně, vypuštění kohoutu). Nedochází k žádným zádrhům. Nabití zbraně provádí kontrolovaně, jistý uchop závěru při nabití. Přebití zbraně provádí rychle a přesně. Výtku zasluhuje pouze přebíjení v natažených rukou, které není z taktického pohledu nejvýhodnější. Další taktické prvky při přebíjení využívá (vytažení prázdného zásobníku ze zbraně a jeho odhození). Vybití zbraně po střelbě, její kontrolu a uložení zbraně do pouzdra provádí s jistotou, promyšleně a v souladu s bezpečnostními pravidly.

Rychlost střelby je na dobré úrovni a stanovený cíl je spolehlivě jeho střelbou zasahován. Drobné rezervy v přesnosti, které se projevují zejména při sérii výstřelů, jsou pravděpodobně důsledkem pokrčených rukou při střelbě. Samotná střelba probíhá dostatečně rychle. Při střelbě má otevřené obě oči, které mu zajišťují plně využívat periferního vidění. Má zažitou komunikaci při střelbě (taktický prvek).

Při výcviku je pozorný, nerozptyluje se. Pokyny vedoucího střelby (instruktora SP) plní v plném rozsahu a přesně. Chápe význam jednotlivých cvičení a dokáže je začlenit do souvislostí.

7.1.2 Policista S

Sebeobrana a donucovací prostředky

Jednotlivé techniky nejsou pro S neznámé, ale viditelně se zde projevuje nejistota. Při nácviku zkouší jednotlivé techniky a jejich postup. Problematická je zejména plynulost a rychlost provedení. Techniky jsou rozfázované, S nad nimi v průběhu realizace přemýšlí. Je

zřejmé, že techniky nemá osvojené. Po opakovaných pokusech si své znalosti oživuje a vzrůstá i jistota při nácviku technik. Pro reálné použití však stávající úroveň dovedností bude problematická. Určitou kompenzací může být poměrně velký fyzický fond.

Při výcviku pozorně sleduje výklad i předvedení. Do práce se nenechá pobízet. Soustředí se na vlastní výkon a nenechává se rozptylovat okolím. K výcviku přistupuje aktivně a snaží se připomenout si a zopakovat pokud možno co nejvíce technik a dovedností z oblasti sebeobranu a použití donucovacích prostředků. Spolupracuje s kolegou, poskytuje mu zpětnou vazbu. Svých nedostatků si je vědom a připomínky k vlastnímu výkonu přijímá.

Střelecká příprava

S při střelbě využívá čelního postoje tzv. áčka. Dodržuje základní principy tohoto postoje. Jeho horní část těla je mírně v předklonu, nohy na stejné úrovni přibližně na šíři ramen. Váha těla je rovnoměrně rozložena na obě nohy. Ruce při střelbě má propnuté. V průběhu střelby tuto polohu neustále udržuje, z čehož je zřejmé, že ji má vžitou. Možno pouze vytknout, že jeho nohy nejsou povolené v kolenou (střílí na propnutých nohou).

Držení zbraně je velmi dobré. Vyzvednout je možno zejména vysoké držení zbraně (co nejbližše ose hlavně), které služební zbraň svou konstrukcí umožňuje. *S* má současně maximální kontakt rukou se zbraní. Obě tyto skutečnosti se při střelbě pozitivně projevují jak v rychlosti střelby, tak v rozptylu zásahů.

Manipulace se zbraní je na vysoké úrovni. Již zmiňovanému preciznímu držení zbraně předchází na obdobné úrovni tasaní zbraně z pouzdra. Předvádí téměř bezchybné odjištění pojistek pouzdra na zbraň, úchop zbraně a její vytažení z pouzdra, nabití za současného navedení zbraně na cíl. Přebíjení zbraně provádí uvědoměle a přesně. Dodržuje taktické požadavky na přebití. Vytahuje zásobník z šachty zbraně a při pohybu ruky pro druhý zásobník v sumce ho odhazuje. Dokončuje přebití v dostatečné rychlosti. Vytknout je možno jen drobné nepřesnosti, např. že přebíjený zásobník drží jen za dno a samotné přebití provádí při natažených rukou. Další manipulace po ukončení střeleckého cvičení je přesná, za dodržení bezpečnostních pravidel. V souladu s bezpečnostními pravidly drží v době mimo střelbu prst střílející ruky mimo spoušť na rámu zbraně. Dodržuje taktická pravidla po zastavení střelby. Uplatňuje komunikaci při cvičeních a chápe ho jako taktický prvek. Při střelbě má obě oči otevřené.

K rychlosti střelby je možno uvést, že tato je na dobré úrovni. Určitá časová rezerva je ve střelbě na krátkou vzdálenost, kdy je třeba zkrátit čas po zastavení zvedání (navádění) zbraně na cíl a samotným výstřelem. Tato skutečnost je pravděpodobně zapříčiněna zaměřováním zbraně. Přesnost střelby je možno hodnotit opět jako velmi dobrou. Terč zasahuje spolehlivě bez výraznějších výkyvů.

S je v průběhu střeleckého výcviku soustředěný, věnuje pozornost výkladu a předvedení jednotlivých cvičení. Chápe střelecká cvičení v kontextu možné situace. Cvičení plní přesně a bez připomínek.

7.1.3 Policista J

Sebeobrana a donucovací prostředky

J má na velmi dobré úrovni znalosti technik sebeobrany. Z této skutečnosti vyplývá i jeho jejich jisté provádění. Při cvičení je možno sledovat drobné nedokonalosti. Jedná se zejména o vyvedení soupeře z rovnováhy. Toto však dostatečně kompenzuje rychlým provedením technik s využitím své fyzické síly.

V průběhu výcviku rychlost provádění jednotlivých technik postupně zvyšuje. Jako by se „rozjížděl“. Následuje provádění technik v rychlém tempu, které vhodně doplňuje údery a kopy pro zajištění větší efektivity prováděné techniky. Samostatně reaguje na případné problémy, či nezdary při cvičení a hledá jinou cestu k dosažení cíle. Na vzniklý problém reaguje změnou techniky nebo jejím alternativním řešením. Provedení je plynulé s velmi dobrou koordinací pohybů.

Při výcviku sleduje výklad a předvedení jednotlivých technik. Při práci neruší své okolí nevhodným chováním. Pracuje samostatně a soustředěně. Spolupracuje s partnerem při cvičení. Poskytuje mu zpětnou vazbu k jeho činnosti, a tím mu pomáhá zefektivnit jeho nácvik. V průběhu výcviku udržuje vysoké nasazení.

Střelecká příprava

J při střelbě využívá střeleckého postoje Weaver. V postoji je stabilní, postavení nohou v obvyklé šíři a váha rozložena na obě nohy přibližně stejně. Při střelbě má náklon horní části těla vpřed, čím velmi dobře kompenzuje zpětný ráz zbraně při sérii výstřelů. Částečně snížená stabilita při střelbě v závislosti na propnutých nohách v kolenech. Levá ruka je při

střelbě pokrčená mírně snižuje schopnost zvládat zbraň při zdvihu zbraně po výstřelu. Pravá ruka propnutá. Postavení rukou při střelbě je dané střeleckým postojem.

Samotné držení zbraně je dostatečně pevné. Možno poukázat na drobné rezervy v držení zbraně jako jsou překřížené palce a nevyužívání přední části lučičku zbraně pro položení ukazováku levé ruky. Změnou v těchto sledovaných kritériích je možno docílit maximálního kontaktu rukou se zbraní, což se pozitivně odrazí na ovladatelnosti zbraně při střelbě.

Manipulace se zbraní je na vysoké úrovni. Tasení zbraně z pouzdra je rychlé, s přesným úchopem a spolehlivým navedením na cíl (terč). Razantní a rychlé nabití zbraně zaručuje bezchybné nabití zbraně bez závad. Manipulace se zbraní při přebíjení je rychlá, přesná bez zádrhelů. Prázdný zásobník vytahuje ze šachty zásobníku a odhazuje. Plný zásobník pevným úchopem zavádí spolehlivě do zbraně. Po ukončení provádí vyjmutí zásobníku ze zbraně, kontrolu prázdné komory a šachty s následnou ránou jistoty do předepsaného prostoru (na terč). Uložení zbraně do pouzdra bez závad. Při střeleckých cvičeních vede taktickou komunikaci. Střílí s otevřenýma očima.

Reakce na podnět ke střelbě je dobrá. Následuje rychlé a přesné tasení zbraně z pouzdra a nabití. Určité rezervy má v zahájení střelby po navedení zbraně na cíl zejména na krátké vzdálenosti. Pravděpodobně se jedná o prodlevu zapříčiněnou kontrolou zamíření zbraně. Frekvence střelby (výstřelů) je dobrá, bez viditelných rezerv.

Střelbou bezpečně zasahuje stanovený cíl (terč). Dosahuje velmi dobrých výsledků. Soustřel bez výraznějších výkyvů v přesnosti.

J využívá bezpečnostní opatření směřující k zajištění maximální bezpečnosti při manipulaci se zbraní. Mimo střelbu pokládá prst – ukazovák pravé ruky na tělo zbraně (tzv. mimo spoušť) a využívá bezpečnostního prvku zbraně k vypuštění kohoutu. Všechnu manipulaci se zbraní provádí do bezpečného prostoru.

Výklad a předvedení sleduje, pozorný soustředěný na vlastní výkon. Neruší, pracuje přesně a samostatně. Projevuje zájem o problematiku střelecké přípravy.

7.1.4 Policista J2

Sebeobrana a donucovací prostředky

U *J2* je patrná znalost jednotlivých technik sebeobrany. Zná specifika jednotlivých technik - úchopy, místa působení a pohyb. Při cvičení se objevují drobné nedostatky. Zejména se jedná o vyvedení soupeře z rovnováhy. Pozitivně je možno hodnotit schopnost techniky sebeobrany doplňovat dalšími dovednostmi, kterými plyně navazuje na ty předchozí. Sebeobrané techniky vhodně kombinuje s údery a kopy.

Techniky jsou při výcviku prováděny s rychlostní rezervou. Více se věnuje technické čistotě provedení na úkor zmíněné rychlosti. Objevují se další drobné nepřesnosti v úchopech a načasování. V několika případech je možno pozorovat (není pravidlem) určitou ztrátu plynulosti v provádění jednotlivých technik – fázování. Koordinace pohybu je u *J2* na velmi dobré úrovni. K rezervám v oblasti sebeobrany je možno zařadit, mimo již zmiňovanou rychlost, užívání menší síly.

V době výcviku je velmi pozorný, nerozptyluje se a neruší ostatní. Soustředí se na vlastní výkon. Jeví se jako pozorný a vnímavý partner při cvičení. Reaguje na jeho potíže při cvičení, poskytuje mu zpětnou vazbu a v rámci možností mu pomáhá i radou. Projevuje vlastní iniciativu a samostatně bez pobízení rozvíjí a doplňuje cvičené techniky.

Střelecká příprava

J2 využívá při střelbě střeleckého postoje Weaver. Postoj je dostatečně stabilní na přirozeně širokém postoji. Při střelbě však nezaujímá stabilnější polohu. Střílí z rovných nohou a nepředklání horní část těla dopředu. Při nutnosti změny místa ke střelbě je viditelné určité váhání (časová prodleva), které předchází samotnému provedení požadovaného pohybu. Levá ruka při střelbě není propnutá, což je dáno postojem při střelbě. Problém pokrčené ruky lze odstranit vytočením trupu, ale tuto možnost nevyužívá.

Při držení zbraně využívá maximální možné výšky, kterou konstrukce zbraně dovoluje (pravá ruka). Držení levou rukou je nedostatečné. Zejména problematické se jeví kontakt levé ruky se zbraní (miskovité držení).

Při manipulaci se zbraní je pozorovatelná určitá prodleva. Nemá bezprostřední reakci na vzniklou potřebu další práce se zbraní. Jinak manipulace se zbraní je bez závad a zvládá ji bez zásadních problémů. Rychlost a přesnost jednotlivých úkonů při manipulaci se zbraní

je dostatečná, ale jsou zde určité rezervy, kde je možné se ještě zlepšit. Pozorovatelné jsou drobnější taktické nedostatky. Jedná se o přebíjení s nataženýma rukama a nevytahuje prázdný zásobník ze šachty zbraně při přebíjení (nechává ho samovolně vypadnout). Při přebíjení drží plný zásobník za dno, z čehož pramení problémy se zasunutím zásobníku do šachty zbraně. Činnost J2 po ukončení střelby není zcela bez závad. Zásobník vyjímá ze zbraně a po spuštění závěru do přední polohy dává ránu jistoty do předepsaného prostoru. Nekontroluje však stav nábojové komory. Vytknout jde jen malou pozornost při kontrole komory před spuštěním závěru a uvedením zbraně do bezpečného stavu. Ukládání zbraně do pouzdra je bez závad. Při střelbě zavírá oko.

Bezpečnostní opatření dodržuje. Mimo střelbu klade prst mimo spoušť a vypouští kohout předepsaným způsobem. Manipulaci se zbraní provádí do bezpečného prostoru.

Frekvence střelby je dostatečná, ale i zde je možné ještě určité zlepšení. Při střelbě na krátkou vzdálenost srovnává zamíření zbraně, což se odráží v pomalejším zahájení střelby. Střelbou nemá problém zasáhnout terč, ale jsou zde viditelné rezervy v soustřelu zásahů. Zásahy jsou rozloženy po celém terči s několika zásahy mimo požadované pole. Zmiňované nedostatky v rychlosti a přesnosti střelby jsou zapříčiněny výše zmiňovanými nedostatky v držení zbraně a střeleckému postoji.

J2 při střelecké přípravě sleduje výklad i předvedení. Pracuje soustředěně, nerozptyluje se. K výcviku přistupuje zodpovědně, pracuje bez pobízení a v plném rozsahu plní požadavky, které jsou na něho kladené v rámci výcviku.

7.1.5 Policista Z

Sebeobrana a donucovací prostředky

Některé techniky Z provádí bez zaváhání. Zejména se jedná o základní techniky spojené s pákami na rameno a loket. U dalších sebeobránných technik je nutné připomenutí instruktory formou názorného předvedení. Po odzkoušení a oživení již techniky uspokojivě zvládá. Pozorovatelné jsou nedostatky v úchopech. Silovým provedením jednotlivých technik nahrazuje nedostatky v technickém provedení. Rychlost prováděných technik je dobrá. Při nácviu je stabilní a koordinace pohybů je na poměrně dobré úrovni. Jako nedostatek se jeví malá schopnost jednotlivé techniky kombinovat a doplňovat je o důraznější techniky

kopů a úderů. V reálné situaci by mohl mít potíže s protivníkem, kterého nepřekoná fyzickou silou při použití některé ze základních technik.

Při výcviku pozorně sleduje výklad i předvedení. Pracuje samostatně a vyvíjí snahu si rychle vše oživit. V případě nejasností vznáší dotazy. Je plně soustředěný na vlastní výkon, nenechává se rozptylovat. Cvičí bez pobízení a svým přístupem k výcviku je příkladem pro ostatní kolegy. Svým nasazením při cvičení viditelně ostatní kolegy převyšuje.

Střelecká příprava

Z při střelbě používá čelního postoje. Postavení nohou je přibližně na šíři ramen, kdy váha je rozložena rovnoměrně na obě nohy. V střeleckém postoji je stabilní, má povolené kolena a horní část těla je mírně předkloněna. Při pohybu z místa střelby zcela automaticky zaujímá střeleckou pozici čelem do směru, kde hodlá vést střelbu.

Zbraň drží v maximální výšce, jakou zbraň umožňuje. Držení zbraně je pevné s maximálním kontaktem se zbraní. Při střelbě má propnuté a zpevněné ruce, což se velmi kladně odráží na výsledku střelby sérií výstřelů.

Při manipulaci se zbraní je viditelná vysoká úroveň Z ve střelecké přípravě. Tasení zbraně je rychlé s dokonalým a jistým úchopem. Nabití probíhá rychle a navedení zbraně je velmi dobré. Téměř s nulovou prodlevou po navedení zbraně na cíl zahajuje střelbu. Uvědoměle provádí taktické úkony po zastavení střelby. Při přebíjení zbraně vytahuje zásobník ze zbraně a odhazuje si ho pod nohy, což je možno označit za drobnou taktickou chybu. Vytahuje plný zásobník a přesně ho zasouvá do zásobníkové šachty. Celý proces je plynulý, rychlý a je jistý. V průběhu všech manipulací drží prst mimo spoušť (mimo samotnou střelbu) a se zbraní manipuluje vždy do bezpečného prostoru. Zároveň využívá stanoveným způsobem vypouštění kohoutu zbraně. Po ukončení střelby (cvičení) provádí zcela uvědoměle vytažení prázdného zásobníku ze zbraně, kontroluje nábojovou komoru a dává ránu jistoty do předepsaného prostoru. Při střelbě používá taktickou komunikaci. Při střelbě má otevřené obě oči.

Na impuls ke střelbě reaguje rychle a bez prodlev zahajuje střelbu. Využívá techniku střelby na krátkou vzdálenost, což mu umožňuje dosahovat rychlého výstřelu. Frekvence střelby při sérii výstřelů je dobrá. Umožňuje mu to již zmiňované držení zbraně, což je i pozitivně odráží na terči ve formě zásahů. K přesnosti lze tedy uvést, že terč zasahuje spolehlivě a výsledný soustřel je velmi dobrý bez významnějších výkyvů

Při střeleckém výcviku je pozorný, soustředěný a nerozptyluje se. Je znatelný zájem o problematiku střelecké přípravy. Cvičení plní přesně a odvádí velmi dobré výkony spojené se střeleckou problematikou.

7.2 Interpretace dat získaných v interview

7.2.1 Úroveň výcviku

Metody a formy používané při služební přípravě policistů.

Zcela určitě jedny z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících kvalitu služební přípravy. Ze zaznamenaných dat je patrné, že policisté by přivítali určitou změnu v oblasti forem služební přípravy.

„Dle mého názoru je služební příprava nedostatečná. A to po všech stránkách. Co bych se mohl zmínit k té struktuře, tak jednotlivé části služební přípravy nejsou rovnoměrně zastoupeny.“

„Střelecká příprava je samozřejmě nejoblíbenější součástí služební přípravy. Co se týče výcviku sebeobrany tak ta je zastoupena již méně. Poslední část služební přípravy, teda taktika, se téměř necvičí.“

„Metody výcviku jsou dle mého názoru dobré, výcviky jsou promyšlené a jednotlivá cvičení či nácviky dovedností na sebe navazují. O formách¹ jsem se zmínil už výše, převažuje střelecká, méně pak sebeobrana a taktika.“

„Já si myslím, že nejlepší forma by byla jednou týdně aspoň na to dopoledne. Mělo by to být intenzivní cvičení v krátkých intervalech.“ (J)

---

¹ myšleny oblasti služební přípravy, pozn. autor

„Metody a formy, které používají instruktoři, nemám s nimi vůbec žádný problém. Většinou je to tak, že instruktor nastíní co se bude děla. Následuje praktická ukázka, co se po nás požaduje.“

„Forma služební přípravy, která je teď nastavená mě osobně vyhovuje. Vyhovuje ten model, že první část služební přípravy obnáší nějakou fyzickou přípravu, prvky sebeobrany a podobně. A ve druhé části se jezdí na střelnici. Nemám s tímto žádný problém.“ (S)

„Metody názorného předvedení, potom následné cvičení té dané techniky střelecké nebo sebeobrané je metoda asi nejběžnější. Nenapadá mě co lepšího by se mohlo vymyslet, než když instruktor erudovaný předvede nějakou techniku. Možná víc proložit to nějakýma modelovýma, což je ale náročnější na přípravu.“

„Pro mě by bylo určitě lepší, kdyby to bylo takto rozfázované, prostě jeden den celé dopoledne střelnice, druhý den nebo jiný den tělocvična.“

„Co se týče struktury, rozložení výcviků pro mě osobně by asi bylo vhodnější a příjemnější kdyby ten výcvik byl v ten daný den zaměřený na konkrétní věc, třeba sebeobranu kdyby se v tělocvičně řekněme celé dopoledne probírali ty techniky spojené třeba s nějakým cvičením pohybovým atd. A další den zase se celé dopoledne strávilo na střelnici. Tady takové přejíždění, jeto takové narychlo, nedělají se ty věci až tak do detailů jak by se měli dělat, kdy už spěcháme, rychle v tolik a tolik musíme být na střelnici. Takže se to v té tělocvičně třeba utne, byť by se dalo pokračovat, rozvíjet nějaké techniky. Jede se na střelnici, tam se také spěchá.“

„Navíc by nebylo marné, kdyby v rámci těch tělocviků byly vypsány volné dny, třeba dvakrát do měsíce, kdy by bylo možné, aby lidi kteří mají zájem na víc, mohli přijít a zacvičit si a zastřílet neplánovaně.“ (R)

„Tam se mi to líbí jak je to dosud zažité, s tím že se ta daná látka, výuka vysvětlí, názorně předvede, co mají během výcviku ti policisté dělat a následuje vlastní provádění toho úkolu s tím, že při tom samotném provádění si instruktoři hlídají jednotlivce, upozorňují na chyby a snaží se pomoci k tomu optimálnímu zvládnutí jak té střelecké přípravy, tak sebeobrany.“

„Je to zažitý způsob, který si myslím funguje. Intenzita těchto oblastí je tak půl na půl.“ (Z)

„Líbí se mi, že po metodologické stránce nám naznačí danou situaci, sami ji předvedou, použití donucovacích prostředků, různých chvatů, zbraně a potom probíhá praktický výcvik, kde kontrolují provedení daného zákroku, okamžitě odstraňují nedostatky. Co se týče formy výcviku, je dobré, že je rozdělena na dvě části, že se odehrává praktická část v tělocvičně, kde probíhá samotný nácvik donucovacích prostředků a pak praktická část na střelnici.“

„Myslím si, že pokud jsou ty dvě kombinované oblasti v jeden den, myslím, že je dostatečný.“ (J2)

Počet cvičících policistů.

Tento parametr služební přípravy výrazně ovlivňuje kvalitu služební přípravy zejména v okamžiku, kdy se objeví potřeba individuálního přístupu. Odráží se v něm i kvalita poskytované zpětné vazby.

„Počet policistů na výcviku s individuálním přístupem souvisí. Čím méně je policistů, tím více se jim instruktoři mohou věnovat.“

„Také závisí na počtu lidí na výcviku. Někdy, když je lidí méně, což je samozřejmě lepší jak pro policisty, tak pro instruktory. Nácvik se může provádět mnohem důkladněji a hlouběji.“ (J)

„... čím méně policistů, tím je to lepší a je možné se věnovat se individuálním přístupům. Do deseti lidí.“ (Z)

„Občas se stává, že je nás tady přes dvacet, což si myslím, že je hodně. Ideální by bylo tak pět výcvikových dvojic maximálně, deset lidí.“ (J2)

Podmínky služební přípravy.

„Materiální podmínky jsou v něčem dobré, v něčem bídné. Myslím, že se nikdy nestalo, že by nebyly náboje na cvičnou střelbu. To teda ne. Dotace nábojů na policistu se mi taky zdá

dostačující. Tím myslím kolik může vystřílet na tom jednom cvičení. Co je slabší to je tělocvična. Je malá, suterénní, s minimem vybavení. Někaké variabilní prostory na nácvik taktiky zcela chybí.“ (J)

„Tělocvična není, bůh ví jak velká, ovšem pro počet lidí, kteří se v ní schází je dostačující. Ovšem taky já neznám přesné počty lidí, které mají naplánované instruktoři. Ty se mohou lišit od skutečného stavu lidí, co jsou v tělocvičně. Je nás tady kolem deseti, přijde mi ten prostor naprosto dostačující. K vybavení tělocvičny. Tady bych neměl problém. Možná WC v budově, kde se nachází tělocvična, aby člověk nepřebíhal přes dvůr.“

„Chodíme na venkovní střelnici, což podle mého názoru je daleko lepší než nějaká krytá střelnice. Člověk je alespoň v reálných podmínkách. Tam bych uvítal nějaké lepší technické zázemí v podobě terčů, které jsou schopné měnit polohu, vybavení, které nám umožní nastavit si různé modelové situace, takže tam bych uvítal, kdyby technické vybavení šlo krok dopředu.“ (S)

„Tělocvična je vybavena dobře. Kvalitní zíněnký, prostory jsou dostačující na to, kolik lidí tady většinou bývá, těch šest až osm. Co je zvládatelné na tento počet lidí.“

„Druhou stránkou je sociální zázemí tady v té tělocvičně, kdy jedna sprcha, malá šatna, je to zcela nevyhovující. Nemluví o tom, že záchod je z venku, chodí se z parkoviště u garáží.“

„Co se týče střelnice, tak vám instruktorům vůbec nezávidím, když vidím, s jakýma podmínkami pracujete. Prostě tam nejsou háčky na pověšení terčů a celkově je ta střelnice ve špatném stavu.“ (R)

„Co se týká materiálního vybavení, bych řekl, že je tady dlouholetý standart. K dispozici máme tělocvičnu, která není jedna z největších. Dovedl bych si představit větší prostory pro výcvik v tělocvičně. Vybavení je na dobré úrovni.“

„Střelnice, ty prostory by mohly být lepší i co se týká terčů, kvality prostředí... To vybavení střelnice, jde vidět, že slouží pro jiné účely než policejní.“ (Z)

„...si myslím, že střelnice není tak technicky vybavená na úroveň 21 století. Co se týká tělocvičny... tělocvična je v zastaralých prostorech, mohly by být nové, větší prostory, lepší tatami, lepší vybavenost. Hlavně lepší sociální zázemí. Šatny, sprchy.“ (J2)

Instruktoři služební přípravy.

„I při větším počtu se snaží vše řádně vysvětlit a věnovat se těm policistům, kteří mají s daným cvičením větší problémy než jejich zručnější kolegové.“

„Úroveň instruktorů je dobrá. V problematice se orientují a mají snahu předat co nejvíce zkušeností. Dotazy policistů týkající se konkrétních problémů a nejasností v průběhu cvičení ochotně vysvětlí. V této jejich snaze je však výrazně zbrzděný nastavený systém výcviku.“ (J)

„Samozřejmě co se týče instruktorů, kteří jsou důležití, a je to podstatný element tady při tom, tak si myslím že zrovna dva instruktoři, kteří jsou tady ve Zlíně jsou velice erudovaní na vysoké úrovni, jak po stránce fyzické tak po té stránce střelecké. Nejsou to žádní lidé, kteří by očekávali nějaké přehnané požadavky od těch lidí a uvědomují si, že jako nikdo není superman a mají ten přístup citlivý, vysvětlí, ukážou. Takže v tomto jsem spokojený.“ (R)

„Co se týká instruktorů, tak tady je dlouholetý standart na vysoké úrovni. Tam bych problém neviděl, maximální spokojenost.“ (Z)

„Instruktoři jsou dostatečně erudováni k tomu, aby nás řádně seznámili s donucovacími prostředky a střeleckou přípravou.“ (J2)

7.2.2 Četnost služební přípravy

Velmi významným faktorem je frekvence, s jakou se policisté účastní služební přípravy. Vzhledem k tomu, že výrazně ovlivňuje výslednou kvalitu služební přípravy, se jím zabývám samostatně.

Frekvence účastí na služební přípravě

„Pokud se budeme bavit o četnosti, je velký problém. Policista se účastní určitého počtu služební přípravy podle toho, kde respektive na jaké funkci je zařazen. Já jsem ve třetí skupině a z toho mi plyne povinnost účastnit se čtyř výcviků za rok. To je dost málo!!!“

„Četnost je nedostačující... Já osobně bych chodil určitě častěji.“ (J)

„Já osobně bych přivítal, kdybychom se mohli na služební přípravě podílet častěji. V našem případě je to celkem zřídka, je to asi celkem čtyřikrát za jeden kalendářní rok. Člověk pokud se něco naučí, něco si osvojí na příští hodinu, pokud tak tomu budu říkat, tyto postupy zapomíná a není to úplně optimální. Ideální četnost služební přípravy, dle mého názoru, dvakrát v měsíci, aby to člověku přineslo nějaký užitek.“

„Já bych měl potřebu zvýšit četnost služební přípravy. Dle mého názoru, když nebudu přehánět jednou týdně, tak alespoň dvakrát v měsíci.“

„Bylo by lepší to trénovat častěji, dostat to do podvědomí, než teďka jednou za čas přijít a vzpomínat to co bylo na předchozím výcviku.“

„Z mého pohledu čtyřikrát v roce to nemá žádný význam. Takže určitě chodme častěji.“ (S)

„První bych se vyjádřil k četnosti, což je pro mě takový nejpodstatnější problém nebo poznatek, kdy bych určitě osobně uvítal častější výcviky nebo služební přípravu obecně.“

„Určitě nedostatečnou. Pokud má být člověk v něčem trochu dobrý a něco ovládat, tak nemůže čtyřikrát za rok projít nějakým dopolednem, kde se sfoukne sebeobrana a střelby. Takže by to mělo být určitě častější. Já bych toho určitě využil, kdyby taková možnost byla.“ (R)

„...ta četnost je možná i dostačující...“ (Z)

„Myslím si, že každý policista by měl minimálně jednou týdně navštívit střelnici nebo tělocvičnu. Chodit cvičit jednou za půl roku nebo podle nařízení dvakrát do roka je nedostačující.“ (J2)

Co ovlivňuje frekvenci účastí na služební přípravě?

„...na výcviky nezbývá vzhledem k těm pracovním povinnostem tolik času.“ (J)

„Účasti na služebních přípravách nám plánuje nadřízený, takže v podstatě on řídí četnost těch návštěv. Chce od nás vidět jinou práci, než nějaké „ležení na žíněnce“.“

„...myslím, že by šlo stíhat obojí. Mít slušnou služební přípravu a k tomu zvládat práci, která mě tzv. živí.“ (S)

„Problém je v celé té organizaci, v tom systému, kdy nám vedoucí plánuje nějaký tělocvik a není výjimkou, že se ten tělocvik zruší, třeba z důvodu toho, že je zrovna nějaký aktuální nápad trestné činnosti a musí se na tom tzv. dělat. Vedoucí ten výcvik zruší s tím, že půjdeme příště.“ (R)

„Já osobně bych chodil častěji, ale pracovní vytížení ani neumožňuje si domluvit ty výcviky jednou týdně. To by bylo absolutně nereálné.“

„Klidně bych chodil jednou, dvakrát za měsíc, kdyby to pracovní podmínky dovolovaly. Jsou tam pracovní věci, které to neumožňují.“

„Pracovní vytíženost, výslechy. To jsou věci naplánované i nenaplánované, věci z výjezdu atd.“ (Z)

„Myslím si, že z jedné strany je to pohodlnost policistů. Za druhé je to, že policisté nejsou motivováni, aby udržovali svou kondici nebo střeleckou schopnost.“

„Ze strany funkcionářů tomu nějak bráněno až tak není...“

„...z mého pohledu jsme hodně vytíženi a skloubit služební úkony s výcvikem, kolikrát na to ani nezbývá čas.“ (J2)

Trend v úrovni vycvičenosti.

„Tímto způsobem se nedá navazovat na předcházející výcviky, neboť se učíme stejné věci pořád znovu.“

„Nejvíce dovedností vycvičenosti jsem dosáhl v době, kdy jsem pracoval u Městské policie. Jak jsem už uvedl, hodně se tam cvičilo a střílelo. Tam jsem získal pevný základ. Na ZOPce jsem jenom navazoval, nic nového mně tam nenaučili, nic nového mi to nepřineslo.“ (J)

„Takže když do člověka na nějakém kurzu, který absolvuje po nástupu k policii „nalejou“ určité postupy, tak jsme se potok určitě zdokonalovali právě při služebních přípravách v provádění služebních zákroků. A asi nejlepší je praxe.“

„Já osobně to cítím tak, že nějaká nejlepší úroveň připravenosti už byla a to v období, kdy jsem makal na ulici. V současné době zastávám jiné pracovní místo.“

„...ta úroveň u mne ochabuje. To co bylo dřív, jde teď rapidně dolů. Je to určitě i tím, že jsme měli při výkonu toho pracovního místa větší prostor na služební přípravu.“ (S)

„Mám pocit, že stále ještě vycházím z věcí, které jsem se naučil tam na té MP a tady jsem spíš ve stavu udržování nějakého stavu.“

„Takže si myslím, že jsem u té MP byl připravený dobře a současné době se spíš udržuju v nějakém stavu, do kterého jsem se dostal. Rozhodně se nerozvíjím.“ (R)

„Více méně veškeré tyto znalosti, co se týčí donucovacích prostředků, zbraně, manipulace se zbraní jsem se naučil až s příchodem k policii, kde jsem se dále rozvíjel.“

„...s přibývajícím léty a zkušenostmi ta úroveň vycvičenosti i tím, že jsem působil v eskortní skupině, byla daleko lepší.“

„Teď s přechodem na SKPV, kdy ty výcviky, ta četnost, je podstatně nižší, tak bych řekl, že ta tendence té úrovně výcviku nebo mé vycvičenosti samozřejmě klesá.“

„...určitě nejsem v současné době na úrovni, jako když jsem sloužil na pohotovostní a eskortní skupině.“ (Z)

„Přišel jsem už s dobrým základem jak po fyzické stránce, tak po stránce techniky, kdy jsem od malička dělal judo a jiu jitsu.“

„...u policie jsem se poprvé naučil zacházet se zbraněmi. Naučil jsem se takové specifika jako použití pout, obušku, tonfy. Naučil jsem se taktiku služebního zákroku.“

„Spíš si myslím, že co se týká vycvičenosti u policie, to spíš klesá. Kdyby se člověk neudržel v civilu nebo nechodil si zastřílet se soukromou zbraní, tak ta tendence je klesající.“ (J2)

7.2.3 Použití donucovacích prostředků a zbraně

Připravenost k použití donucovacích prostředků a zbraně.

„Myslím si, že ano. Několikrát jsem si to i ověřil.“

„Já osobně se hodnotím vcelku dobře, teda že jsem poměrně dobře schopen použít donucovací prostředek i zbraň podle konkrétní situace.“ (J)

„Pokud bude zákonný důvod zbraň použít, osobně s tím nemám problém ji použít.“

„Co se týče jiných donucovacích prostředků nejsem bůh ví jaký mistr.“

„Jsem schopen říct, že pokud budu muset použít zbraň proti člověku, proti kterému zakročuju, udělám to.“ (S)

„V tomto směru bych řekl, že mám zdravou sebedůvěru ve své schopnosti a dovednosti.“

„Obecně se dá říct, že si věřím ke splnění zákroku.“

„Co se týká „donucováků“ a zbraně věřím tomu, že kdybych se dostal do situace, kde je potřeba to použít, jako že se mi tyto situace staly, ty zákroky jsem zvládl.“ (R)

„Vzhledem k tomu, že ještě do nedávna jsem sloužil hlídkovou službu, jak se říká na ulici, tak si myslím, že v mém případě použít donucovací prostředky by problém nebyl.“ (Z)

„Já si myslím, že jsem na to dostatečně připravený i přesto, že ta služební příprava není tak častá, ale i díky tomu, že jsem před nástupem k policii i během nástupu dělal bojové sporty.“

„U policie se mi rozšířily obzory o použití donucovacích prostředků, jako jsou pouta, obušek, tonfa a použití zbraně.“ (J2)

Použití donucovacích prostředků nebo zbraně ve službě.

„Zbraň jsem ještě za 12 let služby nepoužil, donucovací prostředky, jak jsem již uvedl, mnohokrát. Nejčastěji šlo o ty základní. Pouta, chvaty a údery sebeobrany, taky obušek.“ (J)

„Donucovacích prostředků je velké množství a s trochou nadsázky se dá říct, že jejich použití přichází do úvahy skoro každou službu. Nemusí to být přímo nějaké použití zbraně. Donucovací prostředky ano. Nejčastěji to byly různé páky, znehybňující postupy a podobně.“

„Pokud jsem používal zbraň, tak v podstatě takové nejzávažnější použití zbraně byly varovné výstřely.“

„Já osobně jsem na člověka zbraň ve službě nepoužil.“ (S)

„Donucováký jsem použil mnohokrát, ať už se jednalo o rvačky v hospodě, případně různá fotbalová utkání, ale i obyčejné případy z ulice...“

„Většinou jednalo o nějaké ty páky provázené nějakým úderem nebo kopem.“

„Co se týče zbraně, tu jsem měl možnost použít jednou. ...pachatel, který ohrožoval manželku, na nás poštvál svého vlčáka...nebylo jiné volby, ten pes byl bez košíku, a když se ke mně blížil, jsem rychle reagoval a toho psa jsem střelil.“ (R)

„Samozřejmě donucovacích prostředků jsem během své kariéry použil nespočetně. Počínaje obušky, hmaty a chvaty, údery a kopy atd. ...samozřejmě pouta. A co se týká zbraně, tak tam jsem použil pouze varovný výstřel.“ (Z)

„Ve službě jsem použil celou řadu donucovacích prostředků.“

„Dá se říct, že jsem použil všechny základní. Hmaty, chvaty, údery, kopy, služební pouta“

„...můj nejvážnější zákrok bylo použití služební zbraně...použil jsem varovného výstřelu.“ (J2)

Výsledek použití donucovacích prostředků nebo zbraně

„...bylo to docela v pohodě, ale zákroky, kdy jsem nějaký donucovací prostředek použil byly různé.“

„Zažil jsem i ostřejší zákroky, ale nakonec jsme se z toho dostali a zákrok jsme úspěšně dokončili. Hodně vždy záleželo na odhodlání pachatele s námi „bojovat“.“

„S výsledkem jejich použití jsme spokojeni, vždy jsem dosáhl účelu a nedocházelo ke zbytečnému zranění osoby, používal jsem je přiměřeně.“ (J)

„Ona ta realita je jiná než nácviky v tělocvičně, takže ty zákroky, při kterých jsme ty donucovací prostředky používali, se občas zvrhli v nějakou rvačku. Ale i u té rvačky si člověk, byť třeba jen okrajově, vzpomínal na nějaké postupy, které má z tělocvičny nacvičené.“

„Při tomto zákroku jsme úspěšně zadrželi pachatele vloupání do zlatnictví, takže v našem případě byl kladný výsledek. I donucovací prostředky byly v pořádku.“

„A byla situace, kdy mi do obličeje přistála rána, nebo kolegovi, ale dá se říct, že vždycky jsme ten daný zákrok dotáhli do úspěšného konce.“ (S)

„Většinou jednalo o nějaké ty páky provázené nějakým úderem nebo kopem. Skončilo to vždycky dobře, kdy pachatel skončil na zemi v poutech.“

„Jediný zážitek se zbraní. To taky dopadlo dobře. Pak proběhlo nějaké vyšetřování, kdy to bylo vyhodnoceno jako oprávněné použití.“ (R)

„Dá se říct, že vždy jsem dosáhl daného cíle. Možná co jsem tak trošku podcenil, byla taktika služebního zákroků.“ (J2)

Volba prostředků k provedení zákroku.

„Před započítím jejich použití jsem si rychle situaci vyhodnotil a volil jsem konkrétní donucovací prostředek podle toho, jak byla situace závažná a co umím. Nebudu přece nasazovat takou páku, kterou neumím dobře, vyberu tu, kterou mám dobře nacvičenu.“ (J)

„Já mám rád co nejjednodušší techniky. Většinou jsou to z mého pohledu základní až primitivní páky, u kterých vím, že tuto techniku jsem schopen použít a nebudu u ní uvažovat co a jak by mělo být. Takže u mě základ tvoří základní pákové techniky, maximálně shovení, svedení někoho na zem. Zastávám zásadu co nejúčinněji, co nejrychleji zpacifikovat pachatele.“ (S)

„Oblíbené určitě žádné. Že bych při zákroku předem věděl, udělám to a to, víceméně to vychází ze situace, jak se vyvine. Jestli se použije páka nebo úder. Není to v tom, že bych šel do nějakého zákroku s tím, že udělám to a to.“

„Když k tomu dojde, soustředím se na nějakou tu páku, odváděčku, složit na zem, nasadit pouta.“

„Hodně se vychází z toho jak je ten člověk pasivní, aktivní.“ (R)

8 VÝZKUMNÁ ZPRÁVA

V praktické části práce se snažíme nalézt odpovědi na otázky spojené s účinností používaných metod a forem práce při naplňování cílů služební přípravy policistů. Pomocí výzkumné metody pozorování jsme zjišťovali momentální stav připravenosti skupiny policistů ve dvou oblastech služební přípravy. Těmito oblastmi jsou sebeobrana a použití donucovacích prostředků a střelecká příprava. Na základě zjištěného stavu jsme se snažili nalézt odpovědi na vyvstávající otázky týkající se důvodů, které ovlivňují stávající úroveň vycvičenosti policistů. K podpoře získaných dat z pozorování byl s každým z respondentů veden rozhovor směřovaný tematicky na problematiku služební přípravy.

Původním kritériím na výzkumný vzorek sestaveným v úvodní části výzkumu odpovídali policisté s velmi rozdílným pracovním zařazením. Na základě dalšího zhodnocení naší práce byly požadavky na výzkumný vzorek rozšířeny. Novým kritériem se stalo služební zařazení respondenta na Službě kriminální policie a vyšetřování (dále již jen SKPV). Tímto se nám podařilo získat data od policistů jednoho oddělení, zjišťovat jejich specifické potřeby v oblasti služební přípravy a tím i přispět ke zvýšení významu práce pro další využití v praxi. Správnost našeho rozhodnutí o rozšíření kritérií na výzkumný vzorek se nám potvrdil již po shromáždění dat od dvou respondentů, ve kterých se objevil zajímavý jev. Tímto zajímavým jevem bylo, že policisté postupující v rámci služebního postupu na SKPV nadále přicházejí do kontaktu s pachateli zejména trestných činů jako doposud u bývalých útvarů, ale jejich účast na služební přípravě se snížila. To se pochopitelně negativně odrazilo na jejich dovednostech, které získaly do doby změny jejich zařazení. Tento pokles výkonnosti se u někoho projevil více u někoho méně. Velikost poklesu výkonnosti ovlivňují mnohé faktory. Mezi ty hlavní určitě patří osobní dispozice, délka a kvalita předcházející přípravy, udržování dovedností získaných při služební přípravě v mimopracovní době a pochopitelně i osobní zkušenosti s použitím donucovacích prostředků nebo zbraně ve službě. Tento jev se po zkompletování datových souborů u všech respondentů opakoval. Z interpretace dat získaných pozorováním je zřetelný pokles schopností policistů efektivně používat donucovacích prostředků. Skutečnost poklesu výkonnosti potvrzují policisté v rozhovorech, ve kterých uvádějí, že subjektivně tento kvalitativní pokles pocítují. Tento nežádoucí jev se objevil zejména v oblasti použití donucovacích prostředků a sebeobran. Určité nedostatky jsou pozorovatelné i v případě střelecké přípravy, ale nejsou takového rázu, že by mohly výrazněji negativně ovlivnit schopnost policistů použít služební zbraně

při zákroku. Ze shromážděných dat lze vyčíst, že policisté účastníci se výzkumu (průzkumu) označili jako příčinu klesající úrovně několik důvodů. Tím prvním a nejzávažnějším je četnost služební přípravy. Policisté se shodli na tom, že četnost služební přípravy pro ně, pracovníky SKPV, není dostatečná. Počty účastí policistů na služební přípravě se odvíjí od zařazení do výcvikových skupin. V případě policistů zařazených na SKPV se jedná o 3. výcvikovou skupinu, pro kterou jsou závazné minimálně čtyři účasti za rok. Praxe však potvrzuje negativní skutečnost, že minimum se zde stává také maximum. S tímto konstatováním vyvstává i otázka: „*Proč nechodí policisté častěji na služební přípravu?*“. Hlavní překážkou v častějších účastech na služební přípravě je dle respondentů pracovní vytížení. Zde se objevuje určitý rozpor mezi požadavky na účast na služební přípravě a plněním si služebních povinností vyplývajících ze zařazení na služebním místě. Z pochopitelných důvodů je pro každého policistu prioritou plnění si služebních povinností, za které je hodnocen svým vedoucím pracovníkem a tím se dostává služební příprava do pozadí jejich zájmu.

Dalším faktor ovlivňující zejména kvalitu služební přípravy a který policisté vnímají poměrně negativně, jsou počty policistů na jednotlivých výcvicích. Z vlastní zkušenosti víme, že problém vysokého počtu cvičících policistů při výcviku existuje. V současné době však není uspokojivé řešení v dohledu. Snížení počtu cvičících policistů s sebou přináší na druhou stranu zvýšení počtu jednotlivých výcviků. A počty výcvikových dní v roce jsou omezeny délkou kalendářního roku. Nabízí se řešení souběžného výcviku více skupin v jednom dni. Toto řešení naráží na další problémy, které jsou spojené s početním stavem oddělení služební přípravy a samozřejmě nelze opomenout i materiální podmínky, zejména výcvikové prostory, které jsou k dispozici.

Nedílnou součástí služební přípravy a faktorem, který výrazně ovlivňuje výsledky dosažené v této oblasti policejní práce, jsou instruktoři SP. Ze získaných dat lze vyčíst, že policisté vnímají své instruktory jako dostatečně odborně vybavené. A to jak po stránce teoretické, tak i praktické. Ohodnocují zejména schopnost individuálního přístupu, přiměřených požadavků kladených na cvičící policisty a propojování teorie s praxí.

Nedílnou součástí služební přípravy jsou metody a formy jakými se uskutečňuje. Ze získaných dat vyplývá, že respondenti ve své podstatě nemají k metodám, ani k formám služební přípravy významnějších výhrad. Jsou spokojeni s metodou instruktáže a praktické činnosti, které jsou při výcviku využívány nejčastěji. Objevil se i požadavek na častější zařazování metody modelových situací, které jsou do výcviku zařazovány v malém množství. Více

připomínek zaznělo na formy služební přípravy, kterými je v současné době služební příprava prováděna. Jednalo se o zajímavé podněty. Někteří policisté uváděli, že by přivítali třeba i kratší výcvik, ale zaměřený pouze na jednu oblast služební přípravy, např. střeleckou přípravu nebo sebeobranu. Tento návrh zdůvodňovali tím, že by se v dané oblasti postoupilo více do hloubky problematiky, bylo by více času na procvičení a v neposlední řadě by se zkrátily na minimum prostoje ve výcviku, které jsou zaviněny přejezdy z jednoho prostoru služební přípravy do druhého, např. z tělocvičny na střelnici.

Další zajímavým postřehem, který vzešel ze získaných dat, poukazuje na určitou dysbalanci mezi jednotlivými oblastmi služební přípravy. Zejména, že střelecké přípravě se věnuje asi nejvíce času a druhé jsou upozadřovány. Z vlastní zkušenosti víme, že v případě zvýšené pozornosti věnované střelecké přípravě tomu tak do určité míry je. Je třeba se však zamyslet a na celou problematiku nahlížet z širšího kontextu. Tuto větší pozornost si střelecká příprava vyžádala oprávněně. V posledních několika letech došlo k poměrně velké změně ve výzbroji Policie ČR. Proběhlo přezbrojení Policie ČR na nový typ pistole (CZ 75 D), která se oproti předcházejícím typům pistolí zavedených u Policie ČR vyznačuje novými bezpečnostními prvky. Zároveň s novými pistolemi přišly do výstroje i nové pouzdra na tyto zbraně a opět i na nich jsou nové typy jistících prvků, které na starších typech pouzder nebyly. Všechny tyto aspekty bylo třeba zapracovat do metodiky výcviku a snažit se o co nejrychlejší vycvičení policistů k použití nových zbraní. Následně přicházely do výzbroje další nové typy střelných zbraní, brokové zbraně a samopaly, a postup se znovu opakoval. Tento zvýšený zájem o střeleckou přípravu se však velmi pozitivně odrazil na dovednostech policistů a náš výzkum to potvrdil, že oblasti střelecké přípravy jsou policisté lépe připraveni.

Z další části dat, které byly výzkumem shromážděny, se potvrzuje význam služební přípravy pro policisty. Všichni respondenti uvedli, že v průběhu své policejní kariéry opakovaně používali donucovacích prostředků a ve čtyřech případech respondenti uvedli, že použili ve službě i služební zbraň a to i opakovaně. Z toho jednoznačně vyplývá, že služební příprava má významnou úlohu v profesním životě policistů a je třeba jí věnovat patřičnou pozornost.

ZÁVĚR

Úvodní část práce naznačuje, že služební příprava policistů je určitým typem vzdělávání dospělých. Má svůj obsah, cíle, metody i formy práce, kterými je uskutečňována. A tak jako každá lidská činnost je i služební příprava ovlivňována řadou faktorů. A to jak faktory pozitivními, tak i negativními, které většinou dosažení stanovených cílů komplikují, ztěžují nebo dokonce úplně znemožňují.

Není třeba vést žádné polemiky, které se týkají významu služební přípravy pro policisty. Všichni očekáváme, že se nám z jejich rukou dostane kvalifikované a profesionální pomoci. Očekáváme, že policie dokáže ochránit naši bezpečnost, majetek a v neposlední řadě i veřejný pořádek. V praktické části práce jsem se snažil najít odpověď na otázku: „*Jak jsou vlastně policisté, od kterých očekáváme pomoc, připraveni na situaci, kdy mají naplnit jeden ze základních úkolů policie?*“.

Ze souboru dat získaných v průběhu výzkumu je zřetelně vidět, že všichni dotazovaní policisté mají poměrně bohaté zkušenosti z krizových situací, do kterých se dostali v průběhu své dosavadní služby. V těchto vypjatých chvílích využili svého zákonného oprávnění a používaly různé donucovací prostředky a dokonce, a ne ojediněle, i zbraň. Ve světle těchto skutečností je tedy požadavek na jejich připravenost k plnění úkolů policie zcela pochopitelný a žádoucí. Určité uspokojení u policistů by mohl budít fakt, že se ani jednomu z nich při zákrocích nic vážného nestalo. To je ale situace, která velmi připomíná pořekadlo: „*Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.*“. A právě proto se určitě vyplatí investovat energii, prostředky a čas do kvalitní služební přípravy policistů, která napomůže předcházet situacím, kdy policisté nebudou schopni zákrok úspěšně dokončit. V krajním případě nepřipravenost policistů může vést k vážnějším následkům v podobě zranění policistů, nezúčastněných občanů nebo osob, proti kterým zákrok směřuje. Služební příprava policistů není zadarmo. Materiální i personální zabezpečení této činnosti, vyžaduje nemalé investice. Jsou to však investice do prevence, která je vždy levnější než odstraňování následků vzniklých jejím zanedbáním. Přestože je všem zainteresovaným osobám jasné, že zanedbávání této policejní činnosti nepřináší nic dobrého, je služební příprava dlouhodobě odsouvána do pozadí a její význam je bagatelizován. A to i v situacích, kdy tyto osoby mohou některé problematické faktory ovlivňovat a eliminovat. Zjištěné skutečnosti odhalují rezervy, které na poli služební přípravy jsou. Počínaje samotnými policisty, kteří by si měli sami sáhnout do svědomí a zamyslet se nad tím, zda udělali všechno proto, aby se mohli

účastnit služební přípravy častěji než požadované minimum. Rovněž tak by měli hledat rezervy ve své osobní iniciativě a aktivním přístupu. Pár otázek je nutno položit také samotným vedoucím pracovníkům. Nejčastěji se nabízejí otázky: „*Není služební příprava pro ně jen činnost, která odtahuje policisty od práce, kterou „vidí“ občan? Nebylo by možné poslat své policisty na výcvik častěji? Kolik jsme investovali do oblasti služební přípravy?*“. Nesmíme pochopitelně opomenout i samotné instruktory služební přípravy. I oni by měli hledat své rezervy. Mimo základní požadavky, které jsou na ně kladeny, musí sami hledat nové formy výcviku, které posunou policisty v jejich přípravě dál. Musí se aktivněji zapojovat do vytváření lepších podmínek pro služební přípravu. Zejména vznášet podněty ke zlepšení situace a zefektivnění jejich práce. Z mnoha problematických míst v oblasti služební přípravy je nutné zmínit jedno, které považuji za poměrně závažné. Tímto nedostatkem je prověřování dosažených výsledků ve služební přípravě. Tato část služební přípravy je naprosto nedostatečná. Neprověřuje dovednosti policistů ve všech oblastech služební přípravy, kritéria hodnocení jsou nastaveny nedostatečně a zcela schází jakýkoli motivační prvek. Tímto stavem v oblasti prověřování dosažených dovedností nejsou policisté nijak motivováni k celoroční aktivitě a zodpovědnému přístupu ke služební přípravě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ADAMS, J. R., MCTERNAN, M. T., REMSBERG, Ch. *Jak přežít v betonové džungli*. 1. vyd. Praha: Armex, 2001. 357 s. ISBN 80-86244-19-9.
- [2] ARMSTRONG, M., *Řízení lidských zdrojů: Nejnovější trendy a postupy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007, 800 s. ISBN 978-80-247-1407-3.
- [3] GAVORA, P., *Úvod do pedagogického výzkumu.*, Brno: Pajdo, 2000, s. 207, ISBN 80-85931-79-6.
- [4] GRECMANOVÁ, H., HOLOUŠOVÁ, D., URBANOVSKÁ, E. *Obecná pedagogika I*. 1. vyd. Olomouc: Hanex, 1998, 231 s. ISBN 80-85783-20-7.
- [5] HENDL, J., *Kvalitativní výzkum.*, 1. vyd., Praha: Portál, 2005, s. 408, ISBN 80-7367-040-2.
- [6] JŮVA, V., et al., *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2001, 118 s. ISBN 80-85931-95-8.
- [7] KOHOUT, K., *Základy obecné pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2002, 148 s. ISBN 80-7048-043-2.
- [8] MAŇÁK, J., ŠVEC, Š., ŠVEC, V. (ed.) *Slovník pedagogické metodologie.*, 1. vyd., Brno: Paido, 2005, s. 134, ISBN 80-7315-102-2.
- [9] MIOVSKÝ, M., *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu.*, 1. vyd., Praha: Grada, 2006, s. 332, ISBN 80-247-1362-4.
- [10] PUNCH, K., *Úspěšný návrh výzkumu.*, 1. vyd., Praha: Portál, 2008, s.232, ISBN 978-80-7367-468-7.
- [11] ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol., *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.*, 1. vyd., Praha: Portál, 2007, s. 384, ISBN 978-80-7367-313-0.
- [12] Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějšího předpisu 41/2009 Sb.

- [14] Závazný pokyn policejního prezidenta č. 4 ze dne 19. ledna 2009 o provádění služební přípravy příslušníků Policie České republiky.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atd.	a tak dále
č.	číslo
čl.	článek
ČR	Česká republika
IMZ	instruktážně metodické zaměstnání
instruktor SP	instruktor služební přípravy
např.	například
obr.	obrázek
odst.	odstavec
písm.	písmeno
s.	strana
Sb.	Sbírka
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
tzv.	takzvaný
ZOP	Základní odborná příprava
ZPPP	Závazný pokyn policejního prezidenta

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Model systematického výcviku	299
--	-----

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Písemná příprava
- P II Přepisy rozhovoru s policistou R
- P III Přepisy rozhovoru s policistou S
- P IV Přepisy rozhovoru s policistou J
- P V Přepisy rozhovoru s policistou J2
- P VI Přepisy rozhovoru s policistou Z

PŘÍLOHA P I: Písemná příprava

Zlín 27. ledna 2011

Písemná příprava - Střelecká příprava

- Místo konání:** Střelnice OMS Zlín, Vršava, Horákův mlýn
- Doba konání:** 1.2.2011 – 28.2.2011,
zahájení v 11.00 hodin na střelnici,
délka výcviku 120 minut
- Téma:** Rychlá střelba na krátkou vzdálenost
- Specifikace skupiny:** Policisté ÚO Zlín zařazení do 2. a 3. výcvikové skupiny
- Cíl:** Získat, rozvíjet, upevnit a prohlubovat základní střelecké dovednosti spojené se střelbou na krátkou vzdálenost – navedení zbraně na cíl, výstřel přes vypuštěný kohout a činnost po použití zbraně
- Metody výcviku:** Instruktáž s předvedením, praktická činnost policistů
- Materiální zabezpečení:** Služební oděv vz. 92, přidělená služební zbraň, střelivo, opasek s pouzdrem na zbraň a zásobník, 2 ks zásobníků, chrániče sluchu, střelecké brýle.
- Postup:**
- nástup a prezentace
  - prohlídka a kontrola zbraní a zásobníků
  - proškolení o dodržování bezpečnostních pravidel na střelnici, seznámení s řádem střelnice

- seznámení s tématem, obsahem, úkoly, cílem a organizací zaměstnání
- instruktáž s předvedením a cvičení policistů
- vyhodnocení cvičení

- Název cvičení:** 1. Střelba na krátkou vzdálenost se zbraní připravenou ke střelbě v obou rukou a v jedné ruce.
2. Střelba na krátkou vzdálenost se zbraní v pouzdře ve stavu jako ve službě
- Účel:** Získat, rozvíjet, upevnit a prohlubovat dovednosti potřebné k úspěšné střelbě na krátkou vzdálenost, bezpečnou manipulaci se zbraní.

Zaměření na stabilní střelecký postoj, rychlé navedení zbraně na cíl, zásah terče prvním výstřelem přes vypuštěný kohout, činnost po zastavení střelby (kontrola cíle, vyhodnocení situace, kontrola zbraně a vypuštění kohoutu na bezpečnostní ozub).
- Cíl střelby:** jeden terč (lidská postava bez zón) umístěný před policisty
- Vzdálenost:** 5 metrů
- Počet nábojů:** 1. cvičení - 14 + 14 kusů, 2. cvičení – 14 + 14 kusů
- Čas:** bez omezení
- Polohy:** 1. cvičení - vstoje, zbraň v obou rukou a v jedné ruce
2. cvičení – vstoje, zbraň v pouzdře
- Úkol:** opakovaně (14 x) po zvukovém signálu v co nejkratším čase zasáhnout teč jedním výstřelem

Hodnocení:**1. cvičení**

splnil – zasažení terče min. 12 zásahy (ze 14), v čase kratším 1 sekundy, dodržení činnosti po zastavení střelby

nesplnil – méně jak 12 zásahů v terči, opakované neplnění časového limitu, opakované nedodržování činnosti po zastavení střelby

2. cvičení

splnil – zasažení terče min. 24 zásahy (z 28), v čase kratším 1,5 sekundy na první výstřel série, dodržení činnosti po zastavení střelby

nesplnil – méně jak 24 zásahů v terči, opakované neplnění časového limitu, opakované nedodržování činnosti po zastavení střelby

Postup:**1. cvičení**

Na pokyn instruktora (řídícího cvičení) naplní policista na palebné čáře do dvou zásobníků po 14 nábojích. Jeden zásobník uloží do pouzdra pro náhradní zásobník na opasku, druhý zásobník drží v ruce. Na povel „**Zbraň ke střelbě připravit**“ zasune zásobník, který drží v ruce, do zbraně, zbraň nabije a pomocí páky na vypuštění kohoutu vypustí kohout. Zbraň drží v obou rukou, zbraň směřuje do bezpečného prostoru, prst je mimo spoušť na těle zbraně. Stojí v předepsané vzdálenosti před terčem a čeká na zvukový signál k provádění cvičení. Na zvukový signál zvedá zbraň směrem na cíl a po navedení zbraně na cíl vystřelí jeden výstřel. Po jednom výstřelu zastavuje střelbu, s namířenou zbraní kontroluje terč, zda ho zasáhl, vypouští kohout a kontroluje zbraň, zda nevykazuje známky závady a je připravena k dalšímu použití. Následně zbraň opět stahuje do výchozí polohy. Na další zvukové signály pokračuje až do vystřílení celého zásobníku. Po vystřílení všech nábojů (14) ze zásobníku vyjme ho z těla zbraně, provede vizuální kontrolu nábojové komory a šachty zbraně, spustí závěr zbraně do přední polohy a provede mířenou ránu jistoty do bezpečného prostoru (směrem na terče). Na povel „**K prohlídce zbraň**“ předloží policista k prohlídce zbraň a zásobník a po kontrole provedené in-

struktořem (řídícího střelb) zbraň bez zásobníku uloží do pouzdra a zajistí. Poté na povel „**K terčům**“ přejde k terči, kde se provede vyhodnocení zásahů a jejich zalepení.

Po návratu na palebnou čáru a povelu „**Zbraň ke střelbě připravit**“, zasunou policisté do zbraně druhý naplněný zásobník, zbraň nabije a pomocí páky na vypuštění kohoutu vypustí kohout. Zbraň drží v jedné ruce podél těla, zbraň směřuje do země. Na zvukový signál zvedá zbraň směrem na cíl, přidává druhou ruku v držení zbraně a po navedení zbraně na cíl vystřelí jeden výstřel. Po jednom výstřelu zastavuje střelbu, s namířenou zbraní kontroluje terč, zda ho zasáhl, vypouští kohout a kontroluje zbraň, zda nevykazuje známky závady a je připravena k dalšímu použití. Následně zbraň opět stahuje do výchozí polohy. Na další zvukové signály pokračuje až do vystřelení celého zásobníku. Po vystřelení všech nábojů (14) ze zásobníku ho vyjme z těla zbraně, provede vizuální kontrolu nábojové komory a šachty zbraně, spustí závěr zbraně do přední polohy a provede mířenou ránu jistoty do bezpečného prostoru (směrem na terče). Na povel „**K prohlídce zbraň**“ předloží policista k prohlídce zbraň a zásobník a po kontrole provedené instruktorem (řídícího střelb) zbraň bez zásobníku uloží do pouzdra a zajistí. Poté na povel „**K terčům**“ přejde k terči, kde se provede vyhodnocení zásahů a jejich zalepení.

2. cvičení

Na pokyn instruktora (řídícího cvičení) naplní policista na palebné čáře do dvou zásobníků po 14 nábojích. Jeden zásobník uloží do pouzdra pro náhradní zásobník na opasku, druhý zásobník drží v ruce. Na povel „**Zbraň ke střelbě připravit**“ zasune zásobník, který drží v ruce, do zbraně a připraví si zbraň tak, jak ji obvykle nosí ve službě (náboj v nábojové komoře x prázdná nábojová komora) a uloží zbraň do pouzdra. Zbraň v pouzdře zajistí. Na zvukový signál tasí zbraň z pouzdra, nabíjí, nemá-li náboj v nábojové komoře, navádí zbraň na terč a postřeluje ho dvěma nebo třemi výstřely. Po zastavení střelby

s namířenou zbraní kontroluje terč, zda ho zasáhl, vypouští kohout a kontroluje zbraň, zda nevykazuje známky závady. Po stažení zbraně, zbraň předepsaným způsobem vybijí, zbraň ukládá do pouzdra, vybitý náboj opět vrací do zásobníku. Na další pokyn „**Zbraň ke střelbě připravit**“ si opět připraví zbraň tak, jak ji obvykle nosí ve službě a uloží zbraň do pouzdra. Zbraň v pouzdře zajistí. V uvedené činnosti policista pokračuje do vystřílení zásobníku, samostatně přebíjí a pokračuje dále stejným cvičením do vystřílení i druhého zásobníku. Po vystřílení všech nábojů (14 + 14) ze zásobníku ho vyjme z těla zbraně, provede vizuální kontrolu nábojové komory a šachty zbraně, spustí závěr zbraně do přední polohy a provede mířenou ránu jistoty do bezpečného prostoru (směrem na terče). Na povel „**K prohlídce zbraň**“ předloží policista k prohlídce zbraň a zásobník a po kontrole provedené instruktorem (řídícího střeleb) zbraň bez zásobníku uloží do pouzdra a zajistí. Poté na povel „**K terčům**“ přejde k terči, kde se provede vyhodnocení zásahů a jejich zalepení.

Pokud během střelby dojde k odstranitelné závadě na zbraní, policista hlásí zvoláním „**Závada**“ a samostatně pracuje na odstranění závady. Při odstraňování závady policista manipuluje se zbraní ve směru do bezpečného prostoru (směrem na terče). V případě závady, kterou není schopen odstranit sám, zvednutím ruky si vyžádá asistenci instruktora.

Metodické poznámky:

- v případě potřeby možno individuálně přizpůsobit kritéria úspěšnosti (zejména čas),
- před zahájením provést zdůvodnění důležitosti činnosti policisty po zastavení střelby,
- připomenout výhody a nevýhody nošení náboje v nábojové komoře,
- připomenout zásady při odstraňování závad.

Zpracoval: nrap. Jan Kalmár
instruktor OSP Zlín

Schválil: kpt. PhDr. Miloslav Jůzl
vedoucí OSP KŘ PČR Zlín

PŘÍLOHA P II: Přepis rozhovoru s policistou R

V Jak bys zhodnotil současnou podobu SP?

R Takže asi první bych se vyjádřil k četnosti, což je pro mě takový nejpodstatnější problém nebo poznatek, kdy bych určitě osobně uvítal častější výcviky nebo služební přípravu obecně. Já kupříkladu jsem ještě před pár lety sloužil u Městské policie, kde de facto každý měsíc byla služební příprava, ať už se jednalo o střeleckou přípravu nebo sebeobranu v tělocvičně případně taktiku v nějakém objektu. Takže určitě bych uvítal častější výcvik. I tak mám pocit, že stále ještě vycházím z věcí, které jsem se naučil tam na té Městské policii a tady jsem spíš ve stavu udržování nějakého stavu. Co se týče struktury, rozložení výcviků pro mě osobně by asi bylo vhodnější a příjemnější kdyby ten výcvik byl v ten daný den zaměřený na konkrétní věc, třeba sebeobranu kdyby se v tělocvičně řekněme celé dopoledne probírali ty techniky spojené třeba s nějakým cvičením pohybovým atd. A další den zase se celé dopoledne strávilo na střelnici. Tady takové přejíždění, jeto takové narychlo, nedělají se ty věci až tak do detailů jak by se měli dělat, kdy už spěcháme, rychle v tolik a tolik musíme být na střelnici. Takže se to v té tělocvičně třeba utne, byť by se dalo pokračovat, rozvíjet nějaké techniky. Jede se na střelnici, tam se také spěchá. Pro mě by bylo určitě lepší, kdyby to bylo takto rozfázované, prostě jeden den celé dopoledne střelnice, druhý den nebo jiný den tělocvična. To samozřejmě souvisí s tím, že třeba v zimě začneme v tělocvičně, jsme zpocení, převléct se a jít do zimy na střelnici. To tak všechno spolu souvisí. Jinak ta sebeobrana a střelecká mohla být doplněná o nějakou taktiku. Určitě by nebylo marné taková taktika u vozidla, zejména pro kluky v uniformě, kluci na kriminálce se s tím tolik nesebkají. Víc té taktiky do toho výcviku zapojit. Metody názorného předvedení, potom následné cvičení té dané techniky střelecké nebo sebeobrané je metoda asi nejběžnější. Nenapadá mě co lepšího by se mohlo vymyslet, než když instruktor erudovaný předvede nějakou techniku. Možná víc proložit to nějakýma modelovýma, což je ale náročnější na přípravu, jako třeba simulovat nějakou hospodu se stolama je na přípravu náročné, takže s tím se počítat nějak nedá. Určitě častější výcviky a ocenil bych to rozdělení.

V Soustředit do jednoho výcviku jedno téma?

R Tak. Sebeobranu, střelby případně taktiku.

V Jaká by podle tebe byla nejvhodnější forma služební přípravy? Ty jsi zmiňoval v té první části, že bys radši v jednom výcviku absolvoval jedno tematické zaměření třeba na sebeobranu, ale nepříjde ti trávit sebeobranou pět hodin v jednom zátahu moc dlouho? Jak bys to vyřešil?

R No tak pět hodin sebou mrskat na žíněnce je dlouhá doba, ale když by jsme to vzali, že začíná nějakou rozcvičkou, která by měla být důsledná se zaměřením na strečink, protažení. Potom ty techniky. Může se to proložit nějakou kratší přestávkou na občerstvení, proložit to nějakým fotbálkem, který se hraje na rozcvičení. Takže by se nejednalo o pět hodin čistého cvičení a provádění technik což by určitě bylo fyzicky náročné. Ale myslel jsem tím strávit v tělocvičně nějakýma aktivitami, v rámci kterých by bylo převažující provádění těch technik.

V Délku bys tedy zachoval? Neměl bys s tím problémy? Vydržet tady těch pět hodin ten výcvik a být neustále v permanenci a vytížený.

R Určitě bych s tím problémy neměl. A když by si člověk trošku mákl a tím líp. A vzhledem k té naší práci, kterou máme, tak bych to uvítal nějaký „záhul“

V Můžeš říct nějaké své postřehy k úrovni a kvalitě služební přípravy?

R Kdybych se měl vyjádřit k podmínkám, které jsou pro nás policisty, tak co se týče tělocvičny, tak tělocvična je vybavena dobře. Kvalitní žíněnky, prostory jsou dostatečné na to kolik lidí tady většinou bývá, těch šest až osm. Alespoň takovou mám zkušenost. Co je zvládatelné na tento počet lidí. Druhou stránkou je sociální zázemí tady v té tělocvičně, kdy jedna sprcha, malá šatna, je to zcela nevyhovující. Třeba vzhledem k tomu, že když jedem na střelnici po sebeobraně v zimě, zpocení, tak není šance, aby se tady ti lidi stihli osprchovat. Na tom by bylo vhodné zapracovat, aby to zázemí pro ty lidi, kteří přijedou z konce okresu, aby to tady měli. Nemluvím o tom, že záchod je z venku, chodí se z parkoviště u garáží. Co se týče střelnice, tak vám instruktorům vůbec nezávidím, když vidím, s jakýma podmínkami pracujete. Prostě tam nejsou háčky na pověšení terčů a celkově je ta střelnice ve špatném stavu. Ale to ztěžuje práci vám. Pro nás policisty, kteří se tam mají odstřílet, je to střelnice, která

vyhovuje. Samozřejmě co se týče instruktorů, kteří jsou důležití, a je to podstatný element tady při tom, tak si myslím, že zrovna dva instruktoři, kteří jsou tady ve Zlíně, jsou velice erudovaní na vysoké úrovni, jak po stránce fyzické tak po té stránce střelecké. Nejsou to žádní lidé, kteří by očekávali nějaké přehnané požadavky od těch lidí a uvědomují si, že jako nikdo není superman a mají ten přístup citlivý, vysvětlí, ukáží. Takže v tomto jsem spokojený.

V Jak bys zhodnotil svou připravenost použít zbraně nebo donucovací prostředek ve službě při zákroku?

R V tomto směru bych řekl, že mám zdravou sebedůvěru ve své schopnosti a dovednosti. Jak jsem na začátku řekl, nejvíc věcí, nejvíc zkušeností jsem nabral na té Městské policii, kde ten výcvik byl opravdu intenzivnější, častější jak tady u policie. Co se týká donucováků a zbraně věřím tomu, že kdybych se dostal do situace, kde je potřeba to použít, jako že se mi tyto situace staly, donucovací prostředky nesčetněkrát při zákroku proti narušitelům veřejného pořádku a dalším a i zbraň jsem měl možnost nebo nutnost použít, takže ty zákroky jsem zvládl. Obecně se dá říct, že si věřím ke splnění zákroku. Samozřejmě to záleží i na parťákovi, který je v tom zákroku se mnou.

V Říkáš, že připravený a schopen použít a že jsi už i použil, máš nějakým způsobem vybrané techniky, které s oblibou užíváš?

R Oblíbené určitě žádné. Že bych při zákroku předem věděl, udělám to a to, víceméně to vychází ze situace, jak se vyvine. Jestli se použije páka nebo úder. Není to v tom, že bych šel do nějakého zákroku s tím, že udělám to a to. Dá se říct, že si nevěřím na nějaké hody. To judo není můj šálek kávy. Spíš, když k tomu dojde, se soustředím na nějakou tu páku, odváděčku, složit na zem, nasadit pouta. Rozhodně nejsem typ na nějaké judo.

V Reaguješ tedy na vzniklou situaci.

R To by ten výcvik musel být mnohem častější, aby člověk měl zautomatizované některé věci a předem věděl, jak bude postupovat. Hodně se vychází z toho jak je ten člověk pasivní, aktivní.

V Naznačil jsi, že jsi použil donucovací prostředek a zbraň ve službě. Můžeš mi říct jaký a jaký to mělo výsledky?

R Jak jsem řekl donucováky jsem použil mnohokrát, ať už se jednalo o rvačky v hospodě, případně různá fotbalová utkání, ale i obyčejné případy z ulice, kdy při jednání s podezřelým z přestupku nebo trestného činu to vyvrcholilo napadením ze strany toho člověka. Takže se většinou jednalo o nějaké ty páky provázené nějakým úderem nebo kopem. Skončilo to vždycky dobře, kdy pachatel skončil na zemi v poutech. Byl předveden a pak se řešili další věci. Co se týče zbraně, tu jsem měl možnost použít jednou. To bylo v době, když jsem byl u Městské policie a přijeli jsme na řešení nějakého občanského soužití do domu a pachatel, který ohrožoval manželku, na nás poštvál svého vlčáka. Tam nebylo jiné volby, ten pes byl bez košíku, a když se ke mně blížil, jsem rychle reagoval a toho psa jsem střelil. Dostal to do „huby“, prostřelil jsem mu čelist. Střílel jsem těsně před sebe. To je jediný zážitek se zbraní. To tyky dopadlo dobře. Pak proběhlo nějaké vyšetřování, kdy to bylo vyhodnoceno jako oprávněné použití.

V Naznačuješ tady nějakou svoji činnost u Městské policie. Můžeš mi nějakým způsobem zhodnotit stav vycvičenosti v průběhu tvé kariéry u bezpečnostních složek?

Znova opakuju, že u té Městské policie bych řekl, že je ten důraz na tu střeleckou a fyzickou připravenost, byť by to člověk neřekl a lidi mají městské strážníky za takové ... hlavně že vybírají pokuty a tak, ale řekl bych, že tam ta příprava je velmi kvalitní. Hlavně častější. Ti lidi jsou tam udržovaní v takové té permanentní přípravě. Na rozdíl od policie, kde si jednou za čas vzpomene vedoucí, že by měl lidem naplánovat nějaký výcvik. Dá jim to do počítače a pošle je párkrát do roka do tělocvičny a na střelnici. V tomto je ten rozdíl značný. Takže si myslím, že jsem u té Městské policie byl připravený dobře a současné době se spíš udržuju v nějakém stavu, do kterého jsem se dostal. Rozhodně se nerozvíjím.

V Považuješ současnou četnost výcviků za nedostatečnou nebo dostatečnou?

R Určitě nedostatečnou. Pokud má být člověk v něčem trochu dobrý a něco ovládat, tak nemůže čtyřikrát za rok projít nějakým dopolednem, kde se sfoukne sebeobrana a střelby. Takže by to mělo být určitě častější. Já bych toho určitě využil, kdyby taková možnost byla. Problém je v celé té organizaci, v tom systému, kdy nám vedoucí plánuje nějaký tělocvik a není výjimkou, že se ten tělocvik zruší, třeba z důvodu toho, že

je zrovna nějaký aktuální nápad trestné činnosti a musí se na tom tzv. dělat. Vedoucí ten výcvik zruší s tím, že půjdeme příště. Určitě by to chtělo, aby to bylo častější, navíc by nebylo marné, kdyby v rámci těch tělocviků byly vypsány volné dny, třeba dvakrát do měsíce, kdy by bylo možné, aby lidi, kteří mají zájem na víc, mohli přijít a zacvičit si a zastřílet neplánovaně.

PŘÍLOHA P III: Přepis rozhovoru s policistou S

V Jak bys zhodnotil současnou podobu SP?

S Já od začátku odpovědi začnu malinko zeširoka. U policie sloužím šestnáctým rokem. Za tu dobu jsem měl možnost projít různé podoby služebních příprav. To co probíhá v současné době, se mi jeví jako nejlepší, protože podoba té služební přípravy je zaměřena na věci, které pak lze aplikovat při výkonu služby při služebních zákrocích a podobně. Dříve to bylo možná více o tom teorie, spousta věcí, které nešly v praxi dost dobře použít. Teď je to opravdu zaměřené na konkrétní situace, konkrétní služební zákroky. Já osobně bych přivítal, kdybychom se mohli na služební přípravě podílet častěji. V našem případě je to celkem zřídka, je to asi celkem čtyřikrát za jeden kalendářní rok. Člověk pokud se něco naučí, něco si osvojí na příští hodinu, pokud tak tomu budu říkat, tyto postupy zapomíná a není to úplně optimální. Ideální četnost služební přípravy, dle mého názoru, dvakrát v měsíci, aby to člověku přineslo nějaký užitek. Pokud se mám vyjádřit k počtu policistů, kteří se mají účastnit na služební přípravě, myslím si, že počet je přiměřený. Takže instruktoři mají možnost, pokud je potřeba, se nám věnovat individuálně. S počtem nemám žádný problém. Co se týče tělesné přípravy, asi není velice co dodávat. Sebeobrana, střelecká příprava taktika to jsou věci, které se bezprostředně vztahují k našemu výkonu služby. Já osobně bych trochu vypíchnul střeleckou přípravu, ne že bych byl nějak líný se hýbat, ale střelecká mě baví asi úplně nejvíc. Metody a formy, které používají instruktoři, nemám s nimi vůbec žádný problém. Většinou je to tak, že instruktor nastíní co se bude dělat. Následuje praktická ukázka, co se po nás požaduje. Poté probíhá nácvik různých technik ve dvojicích, kdy instruktor zase kontroluje správné nebo nesprávné provedení a opravuje nás. Forma tělesné přípravy, vyhovuje mi to, že se jedná o jednodenní zaměstnání a jedná se o nějakých šest intenzivních hodin výcviku.

V Jaká by podle tebe byla nejvhodnější forma služební přípravy? Vyhovuje ti ta stávající?

S Forma služební přípravy, která je teď nastavená mě osobně vyhovuje. Vyhovuje ten model, že první část služební přípravy obnáší nějakou fyzickou přípravu, prvky sebeobranu a podobně. A ve druhé části se jezdí na střelnici. Nemám s tímto žádný pro-

blém. Naopak si myslím, že kdyby se služební příprava měla skládat pouze z jednoho zaměstnání, že by to mohlo po nějakou dobu trochu nudné a kombinace těchto dvou se teda mě jeví jako lepší. Doba, po kterou je zaměstnání prováděno, pokud se jedná o tělocvičnu, obnáší to asi tři hodiny plus mínus. Potom střelnice. Případně mi to akorát. Pokud by mělo být něco delší, mohlo by to vést opravdu k tomu, že člověk nebyl soustředěný na to, co dělá, mohl by se nudit atd. Takže já jsem spokojený s touto formou jak je nastavena.

V Můžeš říct nějaké své postřehy k úrovni a kvalitě služební přípravy?

S V této části jak nejlépe odpovědět? Nevím, jestli je tady dobré fňukat nebo opravdu vycházet spíš s tím co máme. Tělocvična není, bůh ví jak velká, ovšem pro počet lidí, kteří se v ní schází je dostačující. Ovšem taky já neznám přesné počty lidí, které mají naplánované instruktory. Ty se mohou lišit od skutečného stavu lidí, co jsou v tělocvičně. Je nás tady kolem deseti, přijde mi ten prostor naprosto dostačující. K vybavení tělocvičny. Tady bych neměl problém. Možná WC v budově, kde se nachází tělocvična, aby člověk nepřebíhal přes dvůr. Já bych se trošinku pozastavil na střelnici. Chodíme na venkovní střelnici, což podle mého názoru je daleko lepší než nějaká krytá střelnice, byť občas prší, sněží, svítí sluníčko. Člověk je alespoň v reálných podmínkách. Tam bych uvítal nějaké lepší technické zázemí v podobě terčů, které jsou schopné měnit polohu, vybavení, které nám umožní nastavit si různé modelové situace, takže tam bych uvítal, kdyby technické vybavení šlo krok dopředu.

V Jak bys zhodnotil svou připravenost (schopnost) použít zbraň nebo donucovací prostředek ve službě při zákroku?

S Na tuto otázku asi úplně jednoznačně neodpovím, pokud má ta odpověď být pravdivá. Určitě beru zbraň jako něco co používám k výkonu služby. Pokud bude zákonný důvod zbraň použít osobně s tím nemám problém ji použít. Bát se použití zbraně je podle mě daleko horší než tu zbraň použít byť by to použití by nemělo být ve smyslu nějakých zákonných postupů, ale já osobně nemám problém použít. Co se týče jiných donucovacích prostředků nejsem bůh ví jaký mistr. Ona ta realita je jiná než nácviky v tělocvičně, takže ty zákroky, při kterých jsme ty donucovací prostředky používali, se občas zvrhli v nějakou rvačku. Ale i u té rvačky si člověk, byť třeba jen okrajově, vzpomínal na nějaké postupy, které má z tělocvičny nacvičené.

V Zmiňuješ se o nějakých zákrocích s použitím donucovacích prostředků v tvé policejní kariéře. Máš nějaké vybrané techniky, které preferuješ?

S Já mám rád co nejjednodušší techniky. Většinou jsou to z mého pohledu základní až primitivní páky, u kterých vím, že tuto techniku jsem schopen použít a nebudu u ní uvažovat co a jak by mělo být. Takže u mě základ tvoří základní pákové techniky, maximálně shození, svedení někoho na zem. Zastávám zásadu co nejúčinněji, co nejrychleji zpacifikovat pachatele.

V Už jsi použil zbraň nebo donucovací prostředek ve službě?

S Donucovacích prostředků je velké množství a s trochou nadsázky se dá říct, že jejich použití přichází do úvahy skoro každou službu. Nemusí to být přímo nějaké použití zbraně. Donucovací prostředky ano. Nejčastěji to byly různé páky, znehybňující postupy a podobně. Pokud jsem používal zbraň, tak v podstatě takové nejzávažnější použití zbraně byly varovné výstřely, když utíkal pachatel z místa činu, opětovné výzvy, aby zastavil, byly neúčinné. Pak jsme přistoupili k tomu, že jsme použili varovný výstřel. Já osobně jsem na člověka zbraň ve službě nepoužil. Jsem schopen říct, že pokud budu muset použít zbraň proti člověku, proti kterému zakročuju, udělám to. Nebudu si v tu chvíli připouštět nic jiného, jaké by to mohlo mít následky pro mě, jestli použiji zbraň správně nebo ne.

V Jaký mělo výsledek to použití donucovacích prostředku a zbraně?

S Při tomto zákroku jsme úspěšně zadrželi pachatele vloupání do zlatnictví, takže v našem případě byl kladný výsledek. I donucovací prostředky byly v pořádku.

V Vyskytly se i situace, kdy to použití donucovacích prostředků bylo neúspěšné?

S Ano. Je nutné si i takové situace přiznat. A byla situace, kdy přistála mi do obličeje přistála rána nebo kolegovi, ale dá se říct, že vždycky jsme ten daný zákrok dotáhli do úspěšného konce. Když jsme pachatele chytali, chytli jsme ho, a když bylo třeba ho omezit, omezili jsme ho.

V Můžeš zhodnotit stav vycvičenosti v průběhu tvé policejní kariéry?

S Já, jsem převážnou část policejní kariéry strávil, jak se říká na ulici, policajti říkají na chodníku. Takže když do člověka na nějakém kurzu, který absolvuje po nástupu k policii „nalejou“ určité postupy, tak jsme se potok určitě zdokonalovali právě při

služebních přípravách v provádění služebních zákroků. A asi nejlepší je praxe. To co člověk zažije při služebních zákrocích na ulici jsme si mohli rozebrat na služební přípravě a připravit se na další zákroky. Říct si co bylo špatně, co bylo dobře. Já osobně to cítím tak, že nějaká nejlepší úroveň připravenosti už byla a to v období, kdy jsem makal na ulici. V současné době zastávám jiné pracovní místo. Ta práce spíše v kanceláři, nad spisy, takže ta úroveň u mne ochabuje. To co bylo dřív, jde teď rapidně dolů. Je to určitě i tím, že jsme měli při výkonu toho pracovního místa větší prostor na služební přípravu. I když daleko větší v uvozovkách. Jak jsem říkal v úvodu, jsou to dneska čtyři lekce za kalendářní rok. Někomu to může znít úsměvně, ale to je realita. Může se stát, že ani ty čtyři lekce si policista během roku nesplní. Takže já bych se přikláněl k tomu, abychom služební přípravu absolvovali častěji. Pro mě to, že sedím více času v kanceláři, neznamená, že by ze mne byl nějaký „ouřada“. A pořád hrozí, že se dostanu do stejné situace, do stejného služebního zákroku jako ti kluci na ulici. Takže já bych měl potřebu zvýšit četnost služební přípravy. Dle mého názoru, když nebudu přehánět jednou týdně, tak alespoň dvakrát v měsíci, aby člověk jednak udržoval svou fyzickou schránku a druhá věc a asi ta nejdůležitější taktika zákroků. Bylo by lepší to trénovat častěji, dostat to do podvědomí, než teďka jednou za čas přijít a vzpomínat to co bylo na předchozím výcviku.

V Zmiňuješ tady, že dost sedíš v kanceláři. Dostaneš se do kontaktu s občany?

S Ano. Ta práce je tak půl na půl. Není to je ta kancelář s kravatou na krku, ale běžně se setkáváme s občany při provádění různých šetření. Není to zase tak odlišné od práce kluku na tom „chodníku“. Takže mám pořád potřebu být na určitém stupni vývoje, abych byl schopen provést adekvátně služební zákrok a nepůsobil jako nějaká domobrana nebo hospodský bitkař.

V Považuješ současnou četnost výcviků za dostačující? Říkal jsi, že by jsi chodil častěji je to tak?

S Ano. Já si za tím stojím. Z mého pohledu čtyřikrát v roce to nemá žádný význam. Takže určitě choďme častěji a možná by to vedlo k tomu, že se nebudeme dovídat o negativních událostech.

V Abych to shrnul. Máš potřebu chodit častěji, tak proč nechodíš? Jsou nějaké důvody proč nechodíš?

S Účasti na služebních přípravách nám plánuje nadřízený, takže v podstatě on řídí četnost těch návštěv. Chce od nás vidět jinou práci, než nějaké „ležení na žíněnce“. Rádi bychom chodili častěji, ale nejsme přímo na ulici, nepotřebujete už vycvičení jako ti ostatní kluci. Tam vládne určitý rozpor.

V Chápu dobře tvoji myšlenku, že služební příprava byla upozaděna, nadřazena těm služebním povinnostem?

S Ano, tak to je a z tohoto nemám úplně dobrý pocit, protože si myslím, že by šlo stíhat obojí. Mít slušnou služební přípravu a k tomu zvládat práci, která mě tzv. živí.

PŘÍLOHA P IV: Přepis rozhovoru s policistou J

V Jak bys zhodnotil současnou podobu služební přípravy?

J Dle mého názoru je služební příprava nedostatečná. A to po všech stránkách. Co bych se mohl zmínit k té struktuře, tak jednotlivé části služební přípravy nejsou rovnoměrně zastoupeny. Když je pěkné počasí, tak se chodí na střelnici střílet. Toto však zabere značnou část dotovaného času. Nějaký čas zabere příprava a přeprava do a ze střelnice. Také závisí na počtu lidí na výcviku. Někdy, když je lidí méně, což je samozřejmě lepší jak pro policisty, tak pro instruktory. Návčik se může provádět mnohem důkladněji a hlouběji. Střelecká příprava je samozřejmě nejoblíbenější součástí služební přípravy, vždy probíhá v poměrně klidné atmosféře a není nijak fyzicky náročná. Co se týče výcviku sebeobrany tak ta je zastoupena již méně. Je to dáno dle mého názoru tím, že vyžaduje aktivnější a bližší kontakt instruktorů, kteří musejí dohlížet a kontrolovat na cvičení policistů. Přitom vlastně musejí také čelit nevoli některých policistů, zejména těm déle sloužícím, kterým se cvičit nechce. Sebeobrana totiž vyžaduje na rozdíl od střelecké, vyšší fyzické zapojení a někdy také trochu bolí. Poslední část služební přípravy, teda taktika, se téměř necvičí. Přitom se mně jeví jako nejdůležitější součástí služební přípravy, neboť policista se musí umět bezpečně pohybovat v jakémkoliv prostředí, méně často potřebuje používat donucovací prostředky a samozřejmě zbraň. Metody výcviku jsou dle mého názoru dobré, výcviky jsou promyšlené a jednotlivá cvičení či návčiky dovedností na sebe navazují. O formách jsem se zmínil už výše, převažuje střelecká, méně pak sebeobrana a taktika – teda pokud dobře chápu termín formy.

V Prosím tě to jsi nepochopil úplně přesně. Těmi formami mám na mysli, jakým způsobem jsou prováděny ty výcviky. Takže jednodenní nebo vícedenní instruktážně metodické zaměstnání. To jsem měl na mysli jako formy.

J Hm. Jo tak to. Ta četnost výcviků, pokud se budeme bavit o četnosti, je velký problém. Policista se účastní určitého počtu služební přípravy podle toho, kde respektive na jaké funkci je zařazen. Já jsem ve třetí skupině a z toho mi plyne povinnost účastnit se čtyř výcviků za rok. To je dost málo!!! Tímto způsobem se nedá navazovat na předcházející výcviky, neboť se učíme stejné věci pořád znovu. Počet policistů na

výcviku s individuálním přístupem souvisí. Čím méně je policistů, tím více se jim instruktoři mohou věnovat. Ale i při větším počtu se snaží vše řádně vysvětlit a věnovat se těm policistům, kteří mají s daným cvičením větší problémy než jejich zručnější kolegové.

V Prosím tě další otázka, která bude navazovat na to, jak jsme se bavili o těch formách. Jaká by podle tebe byla nejvhodnější forma služební přípravy? Měl bys nějaký podnět nebo nápad?

J Já si myslím, že nejlepší forma by byla jednou týdně aspoň na to dopoledne. Mělo by to být intenzivní cvičení v krátkých intervalech, ne chodit cvičit jednou za 3 měsíce. Jinak se naučené nedá dostat „do krve“.

V Jsi připravený nebo schopný použít zbraně nebo donucovací prostředek ve službě při zákroku?

J Myslím si, že ano. Několikrát jsem si to i ověřil. A bylo to docela v pohodě, ale zákroky, kdy jsem nějaký donucovací prostředek použil byly různé. Zejména se lišila intenzita jejich použití v závislosti na konkrétní situaci. Zažil jsem i ostřejší zákroky, ale nakonec jsme se z toho dostali a zákrok jsme úspěšně dokončili. Hodně vždy záleželo na odhodlání pachatele s námi „bojovat“.

V Jak bys zhodnotil svou úroveň připravenosti k použití zbraně nebo některého donucovacího prostředku?

J Já osobně se hodnotím vcelku dobře, teda že jsem poměrně dobře schopen použít donucovací prostředek i zbraň podle konkrétní situace. Dříve jsem byl zaměstnán u Městské policie Zlín a tam se cvičilo dost intenzivně, odtud jsem si donesl většinu svých dovedností v tomto směru.

V Už v odchozí otázce jsi uvedl, že jsi použil donucovací prostředek. Jaké donucovací prostředky šlo a s jakým výsledkem? Zbraň jsi ve službě použil?

J Zbraň jsem ještě za 12 let služby nepoužil, donucovací prostředky, jak jsem již uvedl, mnohokrát. Nejčastěji šlo o ty základní. Pouta, chvaty a údery sebeobrany, taky obušek. S výsledkem jejich použití jsme spokojeni, vždy jsem dosáhl účelu a nedocházelo ke zbytečnému zranění osoby, používal jsem je přiměřeně. Před započítáním jejich použití jsem si rychle situaci vyhodnotil a volil jsem konkrétní donucovací prostředek

podle toho, jak byla situace závažná a co umím. Nebudu přece nasazovat takou páku, kterou neumím dobře, vyberu tu, kterou mám dobře nacvičenu.

V Jak bys zhodnotil úroveň vycvičenosti v průběhu tvé policejní kariéry nebo kariéry u bezpečnostních složek?

J No už jsem se o tom zmínil. Nejvíce dovedností vycvičenosti jsem dosáhl v době, kdy jsem pracoval u Městské policie. Jak jsem už uvedl, hodně se tam cvičilo a střílelo. Tam jsem získal pevný základ. Na ZOPce jsem jenom navazoval, nic nového mně tam nenaučili, nic nového mi to nepřineslo. Byl jsem dost pokročilý na rozdíl od nově příchozích policistů. A výcvik v současné době je nedostatečný.

V Říkáš, že v současné době je ten výcvik nedostatečný. Považuješ tedy současnou četnost výcviků za dostačující? A proč se to tak děje?

J Četnost je nedostačující. Jak jsem už uvedl, 4 výcviky ročně jsou dost málo. Já osobně bych chodil určitě častěji. Na druhou stranu nám na výcviky nezbývá vzhledem k těm pracovním povinnostem tolik času. A ve svém volnu bych určitě nechodil! Stačí, že zůstáváme často zadarmo v práci i po ukončení pracovní doby! A to by snad ani technicky nešlo, výcviky jsou v době, kdy mám regulérní pracovní dobu. Takže ne.

V Můžeš říct nějaké své postřehy k úrovni a kvalitě služební přípravy? Mám na mysli materiální podmínky, případně jak vidíš práci instruktorů.

J Materiální podmínky jsou v něčem dobré, v něčem bídné. Myslím, že se nikdy nestalo, že by nebyly náboje na cvičnou střelbu. To teda ne. Dotace nábojů na policistu se mi taky zdá dostačující. Tím myslím kolik může vystřílet na tom jednom cvičení. Co je slabší to je tělocvična. Je malá, suterénní, s minimem vybavení. Někaké variabilní prostory na nácvik taktiky zcela chybí, cvičná střelba z vozidla se také nedá vykonávat.

Ptal ses na ty instruktory. Úroveň instruktorů je dobrá. V problematice se orientují a mají snahu předat co nejvíce zkušeností. Dotazy policistů týkající se konkrétních problémů a nejasností v průběhu cvičení ochotně vysvětlí. V této jejich snaze je však výrazně zbrzděuje nastavený systém výcviku. A to je ke škodě všech.

V Říkal jsi, že výcviky nebo jejich četnost je nedostačující. Děláš něco, pracuješ na sobě mimo službu?

J Jak to myslíš? Fyzickou kondici nebo...

V Celkově. Udržuješ fyzickou kondici, udržuješ to?

J Fyzickou kondici si vzhledem ke svému věku už nedokážu zvýšit. Sotva ji udržím na určité přijatelné hranici, ale cítím, že naopak klesá. Ale snažím se trochu rekreačně sportovat a jako člen Klubu vojáků v záloze, to je něco jak býval Svazarm, chodím s tímto klubem střílet, účastním se nějakých okresních přeborů, takže střílím z krátké zbraně.

PŘÍLOHA P V: Přepis rozhovoru s policistou J2

V Jak bys zhodnotil současnou podobu služební přípravy?

J2 Vzhledem k tomu, že v současné době jsem služebně zařazený na službě kriminální policie a vyšetřování, bych řekl, že nemáme až tak mnoho vyčleněného času na služební přípravu. Dá se říct, že já konkrétně se na služební přípravu dostanu jedenkrát za půl roku, což si myslím, že je velmi, velmi málo. Co se týče samotné služební přípravy, můžu ji hodnotit kladně, neboť kolegové, kteří vedou výcvik, jsou podle mě erudovaní. Líbí se mi, že po metodologické stránce nám naznačí danou situaci, sami ji předvedou, použití donucovacích prostředků, různých chvatů, zbraně a potom probíhá praktický výcvik, kde kontrolují provedení daného zákroku, okamžitě odstraňují nedostatky. Co se týče formy výcviku, je dobré, že je rozdělena na dvě části, že se odehrává praktická část v tělocvičně, kde probíhá samotný nácvik donucovacích prostředků a pak praktická část na střelnici. Myslím si, že by mohl být zakomponován i nějaký vícedenní výcvik. Ještě se vrátím k četnosti. Myslím si, že každý policista by měl minimálně jednou týdně navštívit střelnici nebo tělocvičnu. Chodit cvičit jednou za půl roku nebo podle nařízení dvakrát do roka je nedostatečné. Co se týče počtu cvičících policistů. Občas se stává, že je nás tady přes dvacet, což si myslím, že je hodně. Ideální by bylo tak pět výcvikových dvojic maximálně, deset lidí.

V Je stávající forma služební přípravy pro tebe vyhovující?

J2 Pokud se nad tím zamyslím, pro mě je nevyhovující. Myslím si, a jak jsem již řekl, by měl každý policista alespoň jednou týdně navštívit tělocvičnu nebo střelnici.

V Myslel jsem spíš, jestli ten výcvik v současné době asi pěti hodinový, rozdělený na ty dvě oblasti, které postihuje, jestli by neměl být soustředěný na jednu oblast, zkrátit ho atd.

J2 Ne. Myslím si, že pokud jsou ty dvě kombinované oblasti v jeden den, myslím, že je dostatečný.

V Ještě se vrátím k té četnosti. Z toho co jsi řekl, vyplynulo, že tu četnost nepovažuješ za dostatečnou. Můžeš se vyjádřit k tomu, co tomu brání, aby jste chodili častěji?

J2 Myslím si, že z jedné strany je to pohodlnost policistů. Za druhé je to, že policisté nejsou motivováni, aby udržovali svou kondici nebo střeleckou schopnost. Tím nechci říct, že policisté měli být trestáni za neúčast na výcviku, ale lépe je motivovat k samotnému výcviku. Ze strany funkcionářů tomu nějak bráněno až tak není, ale jelikož ty početní stavy na oddělení jsou takové, jako jsou, tak z mého pohledu jsme hodně vytíženi a skloubit služební úkony s výcvikem, kolikrát na to ani nezbyvá čas.

V Můžeš se vyjádřit k úrovni, kvalitě služební přípravy? Co se týká materiálních podmínek, případně personálu, který to zajišťuje, instruktoři...

J2 Jak jsem řekl na začátku. Instruktoři jsou dostatečně erudováni k tomu, aby nás řádně seznámili s donucovacími prostředky a střeleckou přípravou. Co se týče materiálního vybavení si myslím, že střelnice není tak technicky vybavená na úroveň 21 století. Co se týká tělocvičny... tělocvična je v zastaralých prostorech, mohly by být nové, větší prostory, lepší tatami, lepší vybavenost. Hlavně lepší sociální zázemí. Šatny, sprchy. Co se týče posilovny, ta je na současné poměry dostatečně vybavená, ale rovněž zde jsou stísněné prostory, mohly by být větší prostory.

V Jak bys zhodnotil svou připravenost použít zbraň nebo donucovacího prostředku ve službě při zákroku? Jsi na to dostatečně připravený?

J2 Já si myslím, že jsem na to dostatečně připravený i přesto, že ta služební příprava není tak častá, ale i díky tomu, že jsem před nástupem k policii i během nástupu dělal bojové sporty.

V O co se jednalo?

J2 Jiu-jitsu a judo.

V Takže poměrně dobře využitelné pro policii.

J2 Co se týká pákové techniky, kopů, úderů, hmatů chvatů to rozhodně. U policie se mi rozšířily obzory o použití donucovacích prostředků, jako jsou pouta, obušek, tonfa a použití zbraně.

V Použil jsi nějaký donucovací prostředek nebo zbraň ve službě?

J2 Ve službě jsem použil celou řadu donucovacích prostředků. Takový můj nejvýznamnější zákrok bylo použití služební zbraně, kdy jsme pronásledovali odcizené vozidlo, které nereagovalo na žádné výzvy a řidič s tímto vozidlem následně havaroval. Po havárii

se snažil dostat ven a utéct. Na naše výzvy nereagoval a začal se hrabat v zavazadlovém prostoru a kastlíku, měli jsme podezření, že by tam mohl mít zbraň. Tak jsem použil varovného výstřelu.

V Ty donucovací prostředky byly nějaké? A když tak jaké?

J2 V návaznosti na tento případ po použití varovného výstřelu začal pachatel spolupracovat. Bylo použito hmatů a chvatu a následného spoutání.

V Jaké konkrétně jsi použil donucovací prostředky?

J2 Během zákroků?

V Ano.

J2 Dá se říct, že jsem použil všechny základní. Hmaty, chvaty, údery, kopy, služební pouta

V Můžeš mi říct jaký to mělo průběh ty zákroky? Jaký měly výsledek? Byl jsi spokojený, docílils toho, čeho jsi použitím toho donucovacího prostředku sledoval?

J2 Dá se říct, že vždy jsem dosáhl daného cíle. Možná co jsem tak trošku podcenil, byla taktika služebního zákroků. To bylo v době, když jsem byl mladý nezkušený policista a prováděli jsme zákrok proti skupině čtyř lidí, kteří se navzájem napadali a my jsme do toho zákroku šli patřičně nevybaveni a jen dva policisté.

V Můžeš mi zhodnotit svůj stav vycvičenosti v průběhu kariéry u policie?

J2 K polici jsem nastoupil asi před šestnácti lety. Přišel jsem už s dobrým základem jak po fyzické stránce, tak po stránce techniky, kdy jsem od malička dělal judo a jiu jitsu. Tady u policie jsem poprvé naučil a pomínuli vojenskou základní službu zacházet se zbraněmi. Naučil jsem se takové specifika jako použití pout, obušku, tonfy. Naučil jsem se taktiku služebního zákroku. To jsem v civilu nikde necvičil.

V A jaký máš pocit tvého vývoje v průběhu služby?

J2 Jak člověk stárne, míň cvičí. Tady to cvičení jednou za půl roku na fyzičce nepřidá. Ta střelecká průprava je taky málo, ale v poslední době se to zlepšuje. Nestřílíme jeden zásobník, ale máme k dispozici třeba sto nábojů. I tak si myslím, že je to málo. Spíš si myslím, že co se týká vycvičenosti u policie, to spíš klesá. Kdyby se člověk

neudržoval v civilu nebo nechodil si zastřílet se soukromou zbraní, tak ta tendence je klesající.

PŘÍLOHA P VI: Přepis rozhovoru s policistou Z

V Jak bys zhodnotil současnou podobu služební přípravy?

Z Co se týká struktury, která se skládá ze sebeobrany, nějakého střeleckého výcviku a taktiky, a když to vezmu pohledu pracovníka SKPV, tak sebeobrana je dobrá věc, může stát, že člověk bude potřebovat střeleckou přípravu a co se týká na taktiky, tak je to spíš orientované na hlídkovou službu, která první jezdí na místo činu a ten kontakt s pachatelem je na nich. Co se týká kriminální policie tam ta sebeobrana a střelecká by byla na místě. Co se týká oblíbenosti tak mě baví střelecká víc jak sebeobrana, ale tím nechci říct, že bych sebeobranu zatracoval. Člověk nikdy neví, kdy to bude potřebovat zakročit v případech, kdy to nejmíň čeká. A je dobré se umět ubránit.

Co se týká metod. Tam se mi to líbí jak je to dosud zažité, s tím že se ta daná látka, výuka vysvětlí, názorně předvede, co mají během výcviku ti policisté dělat a následuje vlastní provádění toho úkolu s tím, že při tom samotném provádění si instruktoři hlídají jednotlivce, upozorňují na chyby a snaží se pomoci k tomu optimálnímu zvládnutí jak té střelecké přípravy, tak sebeobrany.

Co se týká četnosti výcviku. V současné době je pro pracovníky SKPV počet dvou těchto příprav do roka. Není nijak dané, že je to konečné. Já osobně bych chodil častěji, ale pracovní vytížení ani neumožňuje si domluvit ty výcviky jednou týdně. To by bylo absolutně nereálné.

V Ty jsi ve třetí výcvikové skupině a máte čtyři výcvikové jednotky ne dvě. Mění tento fakt na tom něco, že bys chodil i tak častěji?

Z Klidně bych chodil jednou, dvakrát za měsíc, kdyby to pracovní podmínky dovolovaly. Tam si myslím, že asi jednou za měsíc by se ten čas nenašel. Jsou tam pracovní věci, které to neumožňují.

V Takže nějaká pracovní vytíženost?

Z Ano. Pracovní vytíženost, výslechy. To jsou věci naplánované i nenaplánované, věci z výjezdu atd.

Počet policistů na výcviku mi připadá optimální, kdy nejvíc je to cítit u střeleckých prověrek², kdy víc jak dvě skupiny na protočení by bylo nereálné, co se týká časové dostupnosti i prodlev mezi střelením. Samozřejmě čím méně policistů, tím je to lepší a je možné se věnovat se individuálním přístupům a zlepšování techniky střelby.

V Takže, jaký se ti jeví optimální počet?

Z Do deseti lidí.

V Jaká by podle tebe byla nejvhodnější forma služební přípravy? Vyhovuje ti jak je?

Z Určitě ano. Je to takové zpestření, že to není zaměřené jen na tu střeleckou. Ta sebeobrana je taky dobrá věc, pak se přejde na tu střeleckou. Je to zažitý způsob, který si myslím funguje. Intenzita těchto oblastí je tak půl na půl. Mě baví víc ta střelecká, tak bych tam dal 60 na 40, ale sebeobrana je taky dobrá.

V Můžeš mi říct nějaké své postřehy k úrovni a kvalitě služební přípravy? Co se týká materiálních podmínek případně instruktorů.

Z Co se týká materiálního vybavení, bych řekl, že je tady dlouholetý standart. K dispozici máme tělocvičnu, která není jedna z největších. Dovedl bych si představit větší prostory pro výcvik v tělocvičně. Vybavení je na dobré úrovni. Je to v současné době omezeno nějakou finanční úsporou. Co se týká instruktorů, tak tady je dlouholetý standart na vysoké úrovni. Tam bych problém neviděl, maximální spokojenost.

V Někaké další výcvikové prostory, např. střelnice? Mohl bys mi k tomu nějak vyjádřit?

Z Střelnice, je fakt, že není naše. Je vidět, že jsme v nějakém nájmu a že ty prostory by mohly být lepší i co se týká terčů, kvality prostředí...je to ovlivněno počasím, povětrnostními podmínkami. To vybavení střelnice, jde vidět, že slouží pro jiné účely než policejní.

---

² myšleno výcvik, pozn. autor

V Jak bys zhodnotil svou připravenost použít zbraně nebo donucovací prostředek ve službě při zákroku?

Z Vzhledem k tomu, že ještě do nedávna jsem sloužil hlídkovou službu, jak se říká na ulici, tak si myslím, že v mém případě použít donucovací prostředky by problém nebyl. Když jsem sloužil na té ulici ty výcviky byly na tolik intenzivní, že tam jsme to byli připravováni dá se říct denně na potencionální zákrok co se týká jak donucovacích prostředků, tak zbraně, tak taktiky při zákroku.

V Máš nějaké oblíbené techniky, které jsi využíval, které jsi preferoval?

Z Nejčastější techniky asi byly při nějakých signálech pultu centralizované ochrany, byla hrozba střelnou zbraní.

V Použil jsi zbraň nebo donucovací prostředek ve službě?

Z Samozřejmě donucovacích prostředků jsem během své kariéry použil nesčetně. Počítá se obušky, hmaty a chvaty, údery a kopy atd. ...samozřejmě pouta. A co se týká zbraně, tak tam jsem použil pouze varovný výstřel.

V Jaký to mělo průběh, bylo to úspěšné?

Z Převážně ano. Když už jsem teda ten donucovací prostředek použil, tak už to mělo svůj účel a splnilo to ten účel, ke kterému to bylo použito.

V Můžeš zhodnotit stav vycvičenosti v průběhu tvé policejní kariéry?

Z Více méně veškeré tyto znalosti, co se týčí donucovacích prostředků, zbraně, manipulace se zbraní jsem se naučil až s příchodem k policii, kde jsem se dále rozvíjel. Samozřejmě na skupině pohotovostní a eskortní ty výcviky byly intenzivnější, takže tam tu techniku jak donucovacích prostředků, sebeobrany a použití zbraně, tam jsem si ji zdokonalil. Na začátku policejní kariéry v podstatě, kdy jsem začínal, ta úroveň toho výcviku nebyla až taková. Samozřejmě s přibývajícím věkem a zkušenostmi ta úroveň vycvičenosti i tím, že jsem působil v eskortní skupině, byla daleko lepší.

V Ta tendence u tebe v současné době, jak to pociťuješ? Udržuješ se na stejné úrovni, je to lepší, zhoršuje se to?

Z Teď s přechodem na SKPV, kdy ty výcviky, ta četnost, je podstatně nižší, tak bych řekl, že ta tendence té úrovně výcviku nebo mé vycvičenosti samozřejmě klesá. Jak ta

manipulace se zbraní, tak četnost zopakování si sebeobrany není taková a určitě nejsem v současné době na úrovni, jako když jsem sloužil na pohotovostní a eskortní skupině.

V **Já se vrátím ještě k té četnosti výcviku. Považuješ současnou četnost výcviků za dostačující?**

Z Pro možností práce na SKPV ta četnost je možná i dostačující, i když já bych chodil i častěji, ale ty pracovní podmínky a vyčerpání by to o moc častěji neumožňovali. Ty výcviky mě baví, takže bych s tím neměl problém chodit častěji.